

Univerzita Karlova

Husitská teologická fakulta

Katedra sociální a charitativní práce

Bakalářská práce

Pěstounská péče

Foster Care

Vedoucí práce: Mgr. Sylvie Stretti

Autor práce: Marie Karešová

Praha: 2019

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala Mgr. Sylvii Stretti za cenné rady a věcné připomínky při konzultacích bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala nejmenované rodině za vstřícnost, spolupráci a poskytnutí nezbytných informací pro zpracování práce.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci na téma „Pěstounská péče“ vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že všechny použité prameny a literatura, byly řádně citovány a že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Bukovanech dne:

Podpis:.....

Anotace

Bakalářská práce pojednává o pěstounské péči v České republice. Ve své práci jsem se snažila přiblížit jak samotnou historii, tak i fungování pěstounské péče v současnosti.

V úvodních kapitolách jsou vysvětleny samotné pojmy vyskytující se v této oblasti včetně přiblížení významných historických momentů v pěstounské péči. Dále je zde uveden popis jednotlivých forem a druhů pěstounské péče.

Další část bakalářské práce se již zabývá popisem vlastního zprostředkování a svěřením dítěte do pěstounské péče. V této části jsou rovněž zahrnuty i práva a povinnosti pěstounů včetně nastínění dávek pěstounské péče vymezených zákonem č. 359/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o sociálně-právní ochraně dětí.

Poslední část mé práce popisuje vlastní průběh pěstounské péče v jedné rodině z mého blízkého okolí, která takto vychovala dvě děti.

Závěr kapitoly vyhodnocuje význam pěstounské péče ve společnosti včetně zkušeností skutečných pěstounů v aplikaci na platnou právní legislativu.

Klíčová slova:

Pěstounská péče, pěstoun, rodina, rodiče, dítě, matka, osoba, poručník, úřad, dávky, soud

Anotace v cizím jazyce

Annotation

This bachelor work deals with foster care in the Czech Republic. I tried to approach not only history itself but also performance of foster care nowadays.

In the first part, the basic terms used in this field are explained as well as important historical moments regarding foster care. Description of different forms and kinds of foster care is also included.

Second part describes mediation and fosterage itself. Duties and discretions of foster parents including outline of child care benefits are also implicated, as amended by Act no. 359/1999 Sb, social – legal child protection.

Final part shows course of foster care itself in one family from my close connection who brought up 2 children. The final parts of this chapter evaluates the importance of foster care in the society including experience of real foster parents in application on valid legislation.

Key words:

Foster care, foster parent, family, parents, child, mother, person, trustee, office, benefits, court

Seznam zkratk

PP - Pěstounská péče

OSPOD - orgán sociálně - právní ochrany dětí

ZOSPOD – Zákon o sociálně - právní ochraně dětí

NRP – náhradní rodinná péče

OkÚ - Okresní úřad

ADHD - Attention Deficit Hyperactivity Disorder - syndrom poruchy pozornosti s hyperaktivitou

KÚ - Krajský úřad

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

Obsah

Úvod	7
1 Pěstounská péče	8
1.1 Charakteristika pěstounské péče.....	8
1.2 Charakteristika pěstouna	10
1.3 Vzdělávání pěstounů	13
1.4 Dítě v pěstounské péči	15
1.5 Attachment	19
1.6 Historie pěstounské péče	21
1.7 Rozdělení pěstounské péče	25
1.8 Druhy pěstounské péče	28
2 Proces zprostředkování a svěření dítěte do pěstounské péče	30
2.1 Práva a povinnosti při výkonu pěstounské péče	33
2.2 Dávky pěstounské péče	36
3 Metodika práce	41
4 Kazuistika	43
4.1 Informace o rodině	43
4.2 Pěstounská péče chlapce	43
4.2 Pěstounská péče dívky	46
4.4 Metody sociální práce	48
4.5 Shrnutí kazuistiky	50
Závěr	51
Seznam použité literatury	53

Přílohy	57
----------------------	-----------

Úvod

Pěstounská péče představuje státem podporovanou náhradní rodinnou péči, v rámci které se pěstoun stará a pečuje o dítě a zároveň je zodpovědný za jeho výchovu. Problematiku pěstounské péče upravuje § 958 – 970 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, a dále § 47 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. O svěřením dítěte do pěstounské péče rozhoduje soud, a to v případě, kdy se biologičtí rodiče či poručník nemohou nebo nechtějí starat o dítě. Ze závažných důvodů nebo v případě, že o to požádá pěstoun, může soud rovněž rozhodnout o jejím zrušení. Doba trvání pěstounské péče je různá. Děti mohou být v péči pěstounů buď až do dovršení 18-ti let, tj. do své zletilosti, nebo pouze na několik let, tj. do doby než je biologická rodina dítěte schopna opět plnit svoji základní funkci. V každém případě pěstounská péče zaniká vždy zletilostí dítěte.

Pěstoun nemá na rozdíl od biologických rodičů k dítěti vyživovací povinnost. Pouze má právo a povinnost svěřené dítě v rámci pěstounské péče vychovávat, zastupovat a vyřizovat jeho běžné záležitosti, mimo jiné i spravovat jeho jmění. K záležitostem jako je např. vyřízení cestovního dokladu, musí pěstouni požádat o souhlas biologického rodiče nebo zákonného zástupce dítěte, případně soud. Jestliže soud nestanoví jinak, jsou pěstouni rovněž povinni umožnit styk dítěte se svými biologickými rodiči, příbuznými, případně osobami blízkými dítěti.

Cílem mé práce je popsat fungování pěstounské péče v České republice, a to od prvotního rozhodnutí stát se pěstounem až po vlastní ukončení pěstounské péče. Tento popis průběhu pěstounské péče ilustruji na příbězích – kazuistikách.

1 Pěstounská péče

Pěstounská péče je forma náhradní rodinné péče, kterou upravuje zejména občanský zákoník a zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Výchova dítěte v pěstounské péči se upřednostňuje před ústavní výchovou.

1.1 Charakteristika pěstounské péče

Děti jsou do pěstounské péče svěřovány na základě rozhodnutí příslušného soudu, a to v případě, že se o ně nemůže osobně starat ani jeden z rodičů nebo poručník. Dále soud jmenuje opatrovníka dítěte, který dítě zastupuje v řízení. Opatrovníkem většinou bývá sociální pracovník nebo pracovnice orgánu sociálně-právní ochrany dětí, který je pověřen chránit zájmy a hájit práva nezletilého dítěte po dobu, kdy probíhá soudní řízení. Jestliže požádá o svěření dítěte do osobní péče příbuzná osoba nebo osoba blízká dítěti, upřednostňuje soud tyto osoby před jinými. Ze závažných důvodů nebo na žádost pěstouna může soud rozhodnout o zrušení opatrovnictví.

Agenda pěstounské péče je zabezpečována výkonem státní správy, a to prostřednictvím obcí s rozšířenou působností, odborem sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD). Odbor sociálně-právní ochrany dětí vyhledává a eviduje jak vhodné žadatele o pěstounskou péči, tak i děti vhodné pro pěstounskou péči. Dále úzce spolupracuje s místně příslušným soudem, který je povinen si vždy před vlastním rozhodnutím o svěření dítěte do pěstounské péče vyžádat stanovisko o vhodnosti osoby pro výkon této péče. Naproti tomu OSPOD kontroluje, zda pěstouni dodržují veškeré podmínky pěstounské péče a především zda jsou upřednostňovány zájmy dítěte. Jeho další funkcí je odborná a poradenská činnost žadatelům o pěstounskou péči a pěstounským rodinám.

Dle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně - právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, poskytují odbornou poradenskou činnost zařízení zřizované státem, kde je dítě umístěno buď krátkodobě či dlouhodobě. Jedná se o tato zařízení:

- zařízení odborného poradenství pro péči o děti
- zařízení sociálně výchovné činnosti
- zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

- výchovně – rekreační tábory pro děti
- zařízení pro výkon pěstounské péče (*Matějček, 2002*)

Vedle státní správy poskytují sociální služby se zaměřením na náhradní rodinnou péči (NRP) a poradenství jak žadatelům o pěstounskou péči, tak i pěstounským rodinám právnické a fyzické osoby, které musí být výkonem sociálně – právní ochrany pověřeny. Nejčastěji se jedná o občanská sdružení, církevní zařízení, obecně prospěšné společnosti, které poskytují následující služby:

- **poradenství v oblasti NRP** - cílem je poskytovat klientům informace z hlediska jejich práv, povinností a oprávněných zájmů a dále pomáhat při řešení jejich životních situací. Tyto služby využívají zejména žadatelé o NRP a rovněž rodiny, které mají přiděleny děti do náhradní rodinné péče. Poradenství zajišťují zejména tyto organizace: Dětský úsměv, Dům rodin, Středisko náhradní rodinné péče, FOD, ISIS, Trialog, Střep, Sdružení pěstounských rodin, apod. (*Matějček, 2002*)
- **osobní asistenci** – tato služba je zaměřena na pěstounské rodiny, které pečují o zdravotně handicapované děti, které mají zdravotní nebo mentální postižení, případně kombinaci obou dvou. Cílem je pomoci pěstounům prostřednictvím osobního asistenta s těmito dětmi, které potřebují celodenní péči. Zahrnuje např. doprovod dětí do vzdělávacího zařízení až do mateřské školky, základní či speciální, pomocné, zvláštní školy, dále doprovod dětí na kroužky nebo do zdravotnických zařízení atp. Osobní asistenci zajišťují například tyto organizace: Konto Bariéry, Nadace Charty 77, Středisko náhradní rodinné péče ve spolupráci s Nadačním fondem Rozum a cit, Nadace Dětský mozek. (*Matějček, 2002*)

Instituce, které rovněž pomáhají rodinám s dětmi v pěstounské péči:

Azylové domy pro děti – zajišťují péči o týrané, zneužívané nebo opuštěné děti včetně jejich ubytování, stravování. Zabezpečují dětem vzdělání, výchovu a odbornou pomoc při prosazování jejich práv a zájmů.

Denní centrum – zařízení pro rodiny, které pečují o postižené děti. Cílem tohoto zařízení je výchova a vzdělání dětí včetně zprostředkování dalších služeb a snižování zdravotních a sociálních rizik. Takovýmto zařízením je např. Paprsek.

Komunitní centrum – zařízení, jehož cílem je zlepšit život lidí žijících v místním společenství v jedné lokalitě a se společnými zájmy a potřebami. Příkladnými zařízeními jsou např. Slunečnice nebo Otevřená rodina.

Dětské domovy rodinného typu – zařízení, kde je umístěno maximálně 20 dětí, o které se stará manželský pár, který se jim snaží vytvořit skutečné rodinné prostředí. Těmito zařízeními jsou např. Dětský domov Markéta a obecně prospěšná společnost Radost.

Domy na půl cesty – zařízení, která slouží pro mladé lidi, kteří se ocitnou v tíživé životní situaci, kterou nejsou schopni zvládnout sami nebo za pomoci blízkého okolí. Zařízení poskytují mladým dívkám a chlapcům ubytování, stravování, výchovu a vzdělávání a snaží se pomoci těmto lidem zapojit se do běžného života, aniž by byli závislí na další pomoci.

Podporované a chráněné bydlení – tato zařízení slouží pro děti umístěné v pěstounské péči a jsou na základě této skutečnosti trvale opuštěny či jinak znevýhodněny. Pomoc těchto zařízení zahrnuje především ubytování, pomoc při zajištění chodu domácnosti, pomoc při prosazování práv a zájmů klientů, poskytování informací a zprostředkování kontaktu se společenským prostředím. Příkladem je např. projekt občanského sdružení Pod křídly. (*Matějček, 2002*)

V neposlední řadě je třeba zmínit i nadace, které se velkou měrou podílejí na podpoře ústavních zařízení náhradní rodiny. Z těch nejznámější jsou to např. Nadace Olgy Havlové, Nadace Charty 77 - Konto Bariéry, Nadace VIZE, Nadace Václava Fišera, Nadace Sirius a mnoho dalších. (*zdroj: http://www.donorsforum.cz/downloads/1449147503_3_prehled-top-150-nadaci-a-fondu.pdf*)

1.2 Charakteristika pěstouna

Pěstoun je definován jako fyzická osoba, která je schopna zajišťovat náhradní rodinnou výchovu ve formě pěstounské péče. Pěstouny mohou být jak manželské páry, tak i osoba, která žije bez partnera nebo i jeden z partnerů registrovaného partnerství. Dále může být dítě svěřeno do pěstounské péče pouze jednomu z manželů. K tomu je však zapotřebí souhlas druhého manžela. O svěřeni dítěte do péče pěstounovi rozhoduje místně

příslušný soud. Pěstouny se mohou přednostně stát příbuzní či osoby blízké dítěti, mají-li o svěřením dítěte do pěstounské péče zájem.

Rozhodující podmínky, za kterých se fyzická osoba může stát pěstounem:

- bydliště pěstouna musí být na území České republiky;
- pěstoun musí zaručit řádnou péči o dítě;
- pěstoun musí projevit souhlas se svěřením dítěte do pěstounské péče.

Práva pěstounů upravuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. (zdroj: https://www.benesov-city.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=219&id=2071&p1=40695)

Povinností pěstounů je osobně pečovat o dítě a zajistit mu každodenní péči a ochranu. Jestliže má pěstoun právo na osobní péči dítěte, nemůže mu dítě nikdo, ani rodič, odebrat; pokud se rodiče domnívají, že pominuly podmínky pro pěstounskou péči, mohou převzít dítě do své péče až na základě rozhodnutí soudu. Pokud by někdo dítě neoprávněně zadržoval, má pěstoun právo domáhat se vrácení dítětem pěstounské péče. (Pazlarová, 2016, Zákon č. 359/1999 Sb.)

Vzhledem k tomu, že PP nahrazuje pouze dočasně osobní péči rodičů, náležejí pěstounům práva a povinnosti rodičů, která jsou nutná k výkonu pěstounské péče. Pěstoun však tato práva vykonává pouze přiměřeně, a z tohoto důvodu nesmí zasahovat do povinností a práv rodičů. Pěstouni tedy rozhodují o dítěti pouze v běžných záležitostech, tj. o tom, co se týká jeho každodenního života:

- 1. trvalé bydliště dítěte** - k určení místa bydliště dochází faktickým svěřením dítěte do péče pěstouna
- 2. poskytování zdravotních služeb** – o běžných lékařských zákrocích rozhoduje pěstoun; v případě plánovaných operací, nepovinného očkování rozhodují rodiče nebo soud
- 3. vydání cestovního pasu** – žádost podává pěstoun nebo samotné dítě (starší 15-ti let), k žádosti musí být připojen souhlas zákonného zástupce s ověřeným podpisem. V případě, že rodiče souhlas nedají, lze požádat soud o nahrazení souhlasu případně přenesení tohoto práva na pěstouny.

4. **vzdělání** – zajišťuje pěstoun, ale rodič musí rozhodovat např. o výběru mateřské nebo základní školy a poté o výběru střední školy nebo středního odborného učiliště, nebyl-li rodič na tomto právu soudem omezen.
5. **jmění dítěte** – spravuje pěstoun v nezbytném rozsahu pěstounské péče, tj. pěstoun musí vlastnit oprávnění nakládat s finančními prostředky dítěte, které náležejí dítěti, ale jsou vypláceny pěstounovi. Pokud dítě jiným než běžným jméním, jsou k jeho správě oprávnění rodiče nebo soud jmenuje opatrovníka pro správu jmění dítěte.
6. **změna příjmení a jména** – na základě žádosti se souhlasem zákonných zástupců. V případě, že je pěstoun zároveň poručníkem dítěte, může o změnu jména a příjmení požádat sám. Nesouhlas rodičů lze nahradit rozhodnutím soudu. Změna jména nebo příjmení nesmí být v rozporu s potřebami a zájmy nezletilého. Jestliže je dítě starší 15-ti let, je třeba doložit také vyjádření a souhlas dítěte. (*Občanský zákoník č. 89/2002 Sb. Bubleová, 2014*)

Dle Bubleové jsou nejčastější důvody pěstounů přijmout dítě do pěstounské péče:

- a) **touha mít dítě** – manželé touží mít vlastní miminko, ale neúspěšně. Nakonec se rozhodnou pro adopci, ale na úřadě však zjistí, že na zdravé, malé a právně volné miminko většinového etnika se čeká řadu let. Zvolí proto náhradní řešení a rozhodnou se pro pěstounskou péči, neboť zjistí, že dětí k umístění do pěstounské péče je více, než samotných zájemců o pěstounskou péči.
- b) **pořídít svému dítěti sourozence** - vlastní dítě manželů touží po sourozenci, což je přivede na myšlenku přijmout do výchovy dítě z dětského domova do pěstounské péče na přechodnou dobu.
- c) **romantická touha po dítěti anebo udělat dobrý skutek** – podnětem pro toto rozhodnutí může být například filmová či novinová reportáž o opuštěných dětech, které žijí v ústavních zařízeních nebo o dětech, které osiřely a přišly o svoji rodinu.
- d) **zúročit své vychovatelské dovednosti** – manželé se cítí osamoceni, neboť jejich vlastní děti již s nimi nežijí, protože mají své vlastní rodiny. Nastává u nich touha nebýt sami a rovněž vychovávat. Z tohoto důvodu se rozhodnou pro přijetí dítěte do pěstounské péče.

- e) **inspirace v životním příběhu z blízkého okolí** – na základě vyprávění přátel či spolupracovníků nebo i z vlastního prožitku, kdy jsou manželé například svědky projevů lásky a vděčnosti dítěte, které je umístěné v pěstounské péči. U manželů se poté projeví nadšení a touha vychovávat a rovněž pomoci dítěti, které nemá svoji vlastní rodinu.
- f) **touha pomoci dítěti** – snaha vytvořit dítěti, které je např. v ústavní péči rodinné prostředí a snažit se mu nahradit lásku a city, které toto dítě nejspíš nepoznalo. (Bubleová, 2014)

1.3 Vzdělávání pěstounů

Povinnost pěstounů vzdělávat se je upravena v § 47a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí (ZOSPOD) v návaznosti na vyhlášku č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení ZOSPOD. Vyhláška vymezuje oblasti, ve kterých by si pěstoun měl zvyšovat své znalosti a dovednosti.

Jedná se o následující oblasti:

- získávat nové informace a schopnosti ohledně péče o dítě
- získávat znalosti a dovednosti při péči o specifické skupiny dětí, tj. jiného etnika nebo dětí se zdravotním postižením, dětí týraných, zneužívaných nebo zanedbaných
- poskytovat péči při změnách vzdělání nebo při změnách vývojových fází dítěte
- zvládat krizové situace
- získávat informace ohledně návratu do původní rodiny a přechod do náhradní rodiny
- získávat informace ohledně přípravy dítěte na osamostatňování při dovršení zletilosti a následně odchodu z náhradní péče, a to především s ohledem na věk dítěte a jeho vývojové a sociální potřeby.

Další vzdělání je možné na základě vzájemné dohody mezi pěstounem a doprovázející organizací¹. Tato organizace je však povinna zpracovat pravidla ohledně hodnocení skutečně naplňovaných cílů v návaznosti na dohodu o výkonu pěstounské péče. Opuštění povinnosti vzdělávání, ať už z části nebo úplně, není v žádném případě možné. (Zákon č. 359/1999 Sb., Vyhláška č. 473/2012 Sb.)

Vzdělání se uskutečňuje prezenční formou výuky. Pěstoun má možnost si zvolit téma přednášky, které ho zajímá. Výuka probíhá prostřednictvím 6 až 8 hodinových seminářů. Tyto semináře se uskutečňují buď ve všední den, nebo v sobotu, případně o prodlouženém víkendu.

Další možností vzdělávání pěstounů jsou kratší semináře, které nejsou z pohledu lektora tolik efektivní, neboť „z pohledu lektora nedojde k zásadnímu propojení posluchače s lektorem, ani propojení mezi posluchači, které vyžaduje určitý čas a na kterém lze poté „stavět“ sílení vlastních zkušeností.“ (Lusková, 2018)

Mezi pěstouny jsou nejoblíbenější formou vzdělávání víkendové pobyty s doprovodnými aktivitami pro děti. Na těchto pobytech vznikají nová přátelství mezi jednotlivými pěstounskými rodinami, které se vzájemně podporují a sdělují si mezi sebou své zkušenosti se svěřenými dětmi. Tato forma vzdělávání je však nejnáročnější z hlediska finančního a organizačního.

Dále je vzdělání pěstounů možné prostřednictvím samostudia odborné literatury. Tato forma vzdělávání je však složitější, neboť sociální pracovník musí na základě témat určených vyhláškou stanovit literaturu určenou k samostudiu. Odborné knihy musí zároveň přečíst a vypracovat k nim anotaci, aby bylo patrné, že předmětná literatura odpovídá tématům určených vyhláškou. Povinností sociálního pracovníka je prověřit, zda pěstoun skutečně knihu přečetl. Prověřování znalosti obsahu knihy pěstouna probíhá formou osobního rozhovoru v rámci pravidelných kontrol rodiny nebo formou testu vztahujícímu se k dané knize. Následně je tento rozhovor, případně vyplněný test založen sociálním pracovníkem do spisu, aby bylo možno prokázat uskutečněné vzdělávání pěstouna.

Podobná forma vzdělávání pěstounů je e-learningový kurz. Jedná se o vzdělávání prostřednictvím elektronické komunikace. V tomto případě je za obsah kurzu zodpovědný dodavatel kurzu. Povinností sociálního pracovníka je pouze prověřit, zda se jedná o téma odpovídající vyhlášce a zda jde o dodavatele, který má zkušenosti z oblasti sociálně –

---

¹ organizace, s níž má pěstoun uzavřenou dohodu o výkonu pěstounské péče

právní ochrany dětí. Pěstoun si opět vybere téma, které ho zajímá a poté si v tomto tématu nastuduje teoretickou část. Na závěr elektronického kurzu pěstoun absolvuje test. V případě, že úspěšně, vygeneruje se následně osvědčení o splnění testu, které je opět založeno do spisu doprovodné organizace jako důkaz o uskutečněném vzdělávání pěstouna.

Vzdělávání pěstounů je financováno ze strany doprovázející organizace. Tato organizace je povinna zajistit pěstounovi bezplatné vzdělávání v celkové době 24 hodin za jeden rok. Naproti tomu je povinností pěstouna toto vzdělávání absolvovat. Jestliže je pro pěstouna nutné další školení nad rámec této doby, může doprovázející organizace toto vzdělávání pěstounovi zajistit. Musí být však řádně zdokumentováno a prokázáno, že pěstoun skutečně potřebuje další vzdělávání nad rámec stanovené doby. Doprovodná organizace může vzdělávání nad rámec bezplatného vzdělávání stanoveného zákonem financovat celé, případně po dohodě s pěstounem pouze spolufinancovat. (Lusková, 2018)

1.4 Dítě v pěstounské péči

Důvody, proč je dítě umístěno do pěstounské péče, jsou různé. Zpravidla se jedná o osiřené dítě nebo selhání biologické rodiny. Vlastní selhání nemusí být vždy způsobeno špatným zacházením rodiny s dítětem, ale může být způsobeno i nedostatkem finančních prostředků. Dalším důvodem bývá také např. neplánované těhotenství v rodině s více dětmi, která by se už nezvládla postarat o další dítě nebo i špatná vzpomínka matky na otce dítěte, kdy si tato matka vytvoří k dítěti averzi a nejeví o něj již zájem.

Do pěstounské péče se dostávají děti, které z různých důvodů nemohou být svěřeny do osvojení (adopce) a pěstounská péče je pro ně jediná šance, jak vyrůstat v milující rodině.

Jedná se často o:

- děti s nějakým zdravotním hendikepem
- děti minoritního etnika
- děti starší
- sourozenecké skupiny

Vychovávat dítě v náhradní rodinné péči je upřednostňováno před ústavní péčí. Purvis uvádí, že pro vychovávané dítě je totiž velice důležité, aby si utvořilo citovou vazbu s rodiči nebo s pěstouny. Každé dítě potřebuje mít pocit bezpečí a lásky. Děti, které žijí v sirotčincích nebo v dětských domovech často tento pocit bezpečí a lásky nikdy nezažily. Chybí jim tak většinou dovednosti k utvoření citového pouta. Takovéto děti neznají základní morální hodnoty a mohou krást, lhát, chovat se agresivně a mít mylné představy o přátelství. (Purvis, 2013) Nebo naopak mohou být hodně důvěřivé a přátelské, protože nejsou zvyklé projevovat lásku a nemají mateřské pouto k jednomu člověku. Jedním z důvodů je skutečnost, že v dětském domově děti vychovávají tety, které se u nich často střídají. Děti si sice mohou oblíbit některou z nich, ale většinou nevznikne tak silné citové pouto jako by bylo vytvořeno s milující matkou. Dalším důvodem je i skutečnost, že děti v ústavní péči mají společné hračky, knihy atp. a i když mají svojí oblíbenou hračku, stejně si ji musí mezi sebou půjčovat a ta se pak stává předmětem sporů mezi nimi. Dětem tak chybí pocit vlastnit něco svého.

Na dítě, které by mělo být odebráno z péče biologickým rodičům je již při zahájení řízení u soudu nebo v případě, že je podán vlastní návrh na odebrání dítěte z péče rodičům, vždy založen spis u OSPOD příslušné obce s rozšířenou působností. Evidence těchto dětí je vedena u krajského úřadu a jsou zde evidovány všechny děti, které nejsou v péči vlastní rodiny. Povinností OSPOD je veškeré údaje o těchto dětech nejpozději každých 3 – 6 měsíců aktualizovat a výsledky šetření zaslat na příslušný krajský úřad. Zároveň je povinností OSPOD informovat krajský úřad vždy když nastanou nové skutečnosti ohledně dítěte.

Spis dítěte obsahuje základní informace o dítěti, tj. jméno, datum narození a státní občanství, dále důležité informace ohledně umístění do náhradní rodinné péče včetně individuálního plánu ochrany dítěte a posouzení zdravotního stavu. Dle věku dítěte a rozumových schopností se rovněž přihlíží k názoru dítěte, zda chce být umístěno do náhradní rodinné péče. V případě, že dítě tuto péči odmítá, posuzuje se tento případ individuálně a provádí se šetření důvodů, proč dítě nechce být umístěno v náhradní rodinné péči.

Vhodné pěstouny pro děti vedené v evidenci krajského úřadu vyhledává samotný příslušný krajský úřad. Při výběru vhodného pěstouna se vyhodnocuje situace dítěte a jeho rodiny včetně obsahu individuálního plánu podpory dítěte. V případě, že je nalezen vhodný

žadatel o pěstounskou péči pro výchovu dítěte, je tento následně kontaktován pracovníky krajského úřadu. V případě, že žadatel souhlasí s umístěním dítěte do PP, následuje osobní setkání s pracovníky KÚ, kde jsou mu detailně sděleny všechny dostupné informace o dítěti. Poté teprve KÚ zprostředkuje osobní kontakt žadatele s dítětem. Pokud je dítě umístěno v ústavním zařízení, probíhá nejprve setkání žadatelů s vedením zařízení, resp. pověřeným pracovníkem. Zde mohou žadatelé získat další informace dítěti a poté se s ním i setkat. Poté se může žadatel rozhodnout, zda požádá soud o svěření dítětem PP. (Pazlarová, 2016)

Bubleová uvádí, že „*Dítěti je vybírána taková rodina, která je ochotna přijmout dítě takové, jaké je, tj.:*

- *se všemi jeho radostmi a starostmi*
- *se všemi jeho přednostmi, ale také riziky ve vývoji*
- *s jeho minulostí*
- *s jeho osobami i rodinnou anamnézou*
- *s důsledky jeho pobytu v ústavním zařízení nebo nefungující rodině*
- *s existencí jeho původních rodičů a sourozenců*
- *v případě pěstounské péče i s případnou účastí rodičů dítěte nebo jiných příbuzných na jeho další výchově“ (Bubleová, 2014)*

Dle Pazlarové obvykle platí, že čím mladší dítě, tím snadněji probíhá jeho přijetí do rodiny a adaptace všech členů na novou situaci.

U kojeneckého věku bývá zpravidla celý proces předávání dítěte rychlý a hladký. Změna pečovatele se může projevit zvýšenou plačtivostí, zhoršeným spánkem apod., ale obvykle se vše rychle upraví.

U dětí batolecího věku by se pěstouni měli předchozích pečovatelů ptát po oblíbených činnostech, nebo naopak obavách. Na řadu přicházejí nejrůznější zdravotní omezení, alergie apod. Všechny tyto informace by pěstouni měli mít před přijetím dítěte a vyhnout se tak potížím v adaptační fázi. Někdy informace nejsou dostupné a pěstouni je odhalují postupně.

Předškolní a mladší školní děti silně podléhají momentálním pocitům, které okamžitě ovlivňují jejich reakce na psychický stav. Nálada se mění podle aktuálních

podnětů. Z tohoto důvodu je důležité pozorně sledovat i jejich neverbální reakci na různé podněty.

U školních dětí by příchod do rodiny měl být oboustranným rozhodnutím pěstounů i dítěte. S dítětem je možné a žádoucí se na řadě věcí domlouvat. (Pazlarová, 2016)

Dle Matějčka mají děti tyto základní psychické potřeby:

- 1. Potřeba stimulace,** tj. náležitého přívodu podnětů co do množství, kvality a proměnlivosti. Uspokojení této potřeby vede organismus k aktivitě.
- 2. Potřeba smysluplného světa.** Mají-li se z jednotlivých podnětů stát poznatky a zkušenosti, musí být v těchto podnětech nějaký řád, smysl. Uspokojení této potřeby umožňuje dítěti učit se nabývat zkušenosti, přizpůsobovat se životním podmínkám, osvojovat si účelně pracovní postupy i strategie společenského chování aj.
- 3. Potřeba životní jistoty.** Uspokojení této potřeby zbavuje člověka úzkosti, dodává mu pocit bezpečí a umožňuje mu cílevědomou aktivitu poznávací, pracovní, společenskou. Je naplňována především v mezilidských citových vztazích.
- 4. Potřeba pozitivní identity, vlastního „já,“** znamená pozitivní přijetí sama sebe a své společenské hodnoty. Opakem identity je anonymita. Patříčná sebeúcta i patřičné sebevědomí jsou podmínkou uspokojivého zařazení ve společnosti.
- 5. Potřeba otevřené budoucnosti, naděje a životní perspektivy.** Umožňuje uspokojivé prožívání osobního běhu života. Ztráta životní perspektivy (uzavřená budoucnost) vede k zoufalství. (Matějček a kol., 1999)

1.5 Attachment

„Attachment je vrozený systém, vlastní lidem a mnoha savcům, který „poutá“ mládě k rodiči nebo pečovateli, protože v jeho blízkosti nachází bezpečí, uklidnění a podporu.“

(Bowlby J. 1960)

Význam slova attachment znamená v překladu vztahová vazba či citové pouto mezi dítětem a pečující osobou.

Bowlby popisuje attachment jako biologický vrozený instinkt, který připoutává dítě nebo mládě k matce. Blízkost matky mu zaručuje ochranu a dítě nebo mládě se pak cítí bezpečně a v pohodě, což má zároveň příznivý vliv na jeho další rozvoj. (*Winnette a kol., 2018*)

Citová vazba je pro zdárný vývoj malého dítěte velmi důležitá, neboť dítě, které má bezpečnou vztahovou vazbu s blízkou osobou, má důvěru k lidem i k okolí. Pokud je vztahová vazba mezi dítětem a pečující osobou opakovaně zanedbávána nebo dokonce je i dítě touto osobou ohrožováno, bude mít tato skutečnost dopad na celý jeho další vývoj. Takovéto děti se příliš nezajímají o okolí světa, nikomu nevěří a necítí se bezpečně. Z tohoto důvodu jsou neustále ve střehu a snaží se o sjednání vlastní bezpečí.

Attachmentové chování je spojeno se dvěma typy reaktivních poruch:

- poruchy spojené s celkovým útlumem
- poruchy spojené s extrémní aktivací (*Kovařovicová, 2018*)

Poruchy chování jsou tedy vnímány z vnějšího pohledu jako poruchy chování nebo poruchy učení, na základě kterých dochází často ke sporům s rodinou nebo s jeho vrstevníky. Jedná se nejčastěji o agresivitu, manipulativní chování, impulsivnost, opoziční chování, neochota spolupracovat, krádeže, útoky z domova, problémy s užíváním návykových látek a lhaní. Tyto děti nedovedou zvládnout své emoce, mluvit o nich a nevyznají se sami v sobě, natož v ostatních lidech. Opuštěné, případně týrané a zneužívané děti mají dále vedle poruch attachmentu tzv. komplexní vývojové trauma, což je způsobeno jejich prožitky v minulosti. Kovařovicová uvádí, že „*Poruchy ve vytváření citového pouta jsou v kontextu komplexního vývojového traumatu vnímány jako jeden z jeho důsledků.*“ Na základě této skutečnosti v sobě komplexní vývojové trauma zahrnuje další oblasti:

- **poruchy attachmentu** - vytváření zdravého citového pouta k jedné blízké a bezpečné osobě
- **somatické problémy** – psychosomatické potíže, některá somatická onemocnění, problémy v oblasti senzomotoriky

- **problémy s regulací efektů a emoční problémy** – zvládat emoce, mluvit o nich, vyznat se v emocích
- **disociace** – poruchy paměti, změněné stavy vědomí
- **poruchy chování** – agresivita, impulzivita, problémy s užíváním návykových látek, poruchy příjmu potravy, opoziční chování, neochota ke spolupráci atp.
- **poruchy učení** – poruchy pozornosti, špatná slovní zásoba, špatné porozumění řeči
- **problémy v sebehodnocení** – pocit hanby, špatné sebevědomí (*Kovařovicová, 2018*)

Z vnitřního pohledu bylo prokázáno, že děti, které měly v raném dětství špatnou péči, mají jinou mysl, než děti s normální péčí.

Děti s poruchami attachmentu se projevují různě. Některé se lidí bojí, jiné se snaží hledat pocit bezpečí tzv. u kde koho. V této souvislosti se rozlišují čtyři typy attachmentu:

- **jistý** – zdravý, bezpečný attachment
- **nejistý** - vyhýbavý, odtažitý
  - ambivalentní, úzkostný
  - dezorganizovaný

V běžné populaci je přibližné rozložení jednotlivých typů attachmentu následující:

- jistý attachment – 50 – 60 %
- odtažitý attachment – 15 – 20 %
- ambivalentní attachment – 15 – 20 %
- dezorganizovaný attachment – 5- 10 %

Děti s odtažitým attachmentem se spoléhají sami na sebe a nemají velké požadavky. Dokážou se postarat sami o sebe a jsou nezávislé. Na druhou stranu neumí pracovat s vlastním emocemi a potlačují a skrývají pocity strachu, dále neumí rozpoznávat své potřeby a zvláště nerozumí ostatním lidem. Tímto attachmentem trpí nejčastěji děti, které nikdy nezažily péči jedné osoby, tj. vyrůstaly v ústavní péči.

Děti s ambivalentním attachmentem se snaží na sebe upoutat pozornost, mohou být přehnaně povídavé a roztomilé. Svých požadavků se dožadují hlasitostí a urputností. Především se soustřeďují na vztahy nesvého okolí, čímž ztrácejí mnoho energie. Jsou citlivé a trápí je sebemenší neshody s blízkou osobou. Neustále se ujišťují, že jejich vztah s osobami blízkými je v pořádku. Tímto attachmentem trpí děti, které zažily alespoň

pár hezkých chvil ve své původní rodině a je jim příjemná blízkost lidí, takže se upoutají kdykoliv na kohokoliv.

Děti s dezorganizovaným attachmentem prodělaly špatnou zkušenost se svými rodiči, neboť dítě bylo buď v jejich přítomnosti ohrožováno, nebo jej ohrožovali sami rodiče. Tímto attachmentem trpí děti, které ve své biologické rodině zažily zanedbávání, zneužívání nebo týrání, na základě čehož byly přiděleny do náhradní rodinné péče. Dále tímto attachmentem mohou trpět i děti, které prodělaly nezbytné bolestivé lékařské zákroky nebo ty, kterým se neustále střídali pečovatelé z důvodu stěhování z jedné rodiny do druhé.

Dle kolektivu autorů se typ attachmentu vytváří již v raném dětství, tj. v prvních devíti měsících života a následně ještě cca do 5 let života dítěte a ovlivňuje jej nadále v partnerství a v rodičovství. *(Kovařovicová, 2018)*

1.6 Historie pěstounské péče

Předchůdci pěstounů byly kojné. Jejich služby využívaly zejména manželky patriarchů již ve starověkém Řecku. Ve středověku patřily zase kojné spolu s chůvami ke služebnictvu panovnických dvorů nebo bohatých měšťanů. Ve Francii bylo třeba i v bohatých kruzích běžnou praxí svěřením dítěte do péče najaté kojné. Po dvou letech si pak rodina vzala dítě zpět do vlastní péče.

Ke konci 18. století začaly vznikat vedle placených kojných a chův první nalezince, jejichž účelem bylo zaopatřovat nemanželské děti. Stát tak začal řešit situaci ohledně nalezených dětí a kojným a chůvám byly na dobu až šesti let svěřovány děti do péče. Většinou byly tyto děti přidělovány na venkov do chudých rodin, kde se jim dostávalo pouze té nejnutnější péče. Zároveň nebylo nic neobvyklého, že tyto děti musely již od raného mládí pracovat. V této době již začaly být placené kojné a chůvy nazývány jako pěstouni.

(Matějček, 1999)

Jedním ze známých nalezinců v Praze byl nalezinec při Zemské porodnici u svatého Apolináře. Tato porodnice funguje dodnes a patří k nejstarším porodnicím na světě. V porodnici se v té době nacházely celkem tři kliniky, a to klinika lékařská, babická a porodnická s kapacitou tři sta sedmdesáti šesti nemocničních lůžek. Babická klinika

sloužila pro porodní báby. Rovněž ošetření bylo v porodnici odstupňováno podle ceny. Třetí cenová třída však umožňovala i služby porodnice nemajetným rodičkám, a to zcela zdarma. O tyto ženy pečovaly především porodní báby, opatrovnice, služky a v neposlední řadě i kuchařky. Porodnice jak pro běžné porody, tak i pro anonymní porody pro osamělé a chudé ženy, přičemž tyto ženy zde měly možnost i své dítě odložit v nalezinci. Pro šlechtické a měšťanské dívky, které potřebovaly v tajnosti porodit, bylo v této porodnici zřízeno luxusní oddělení se zvláštním vchodem z ulice. Narozené děti byly předávány do péče pěstounky osmý den po porodu. Jak již bylo zmíněno výše, součástí nemocnice byl rovněž nalezinec. Do nalezince odkládaly své děti nejčastěji matky, které se z určitých důvodů, nejčastěji finančních, nemohly o své potomky starat. Potenciální pěstounka byla prověřována z hlediska zdravotního stavu, tj. musela se podrobit prohlídce. Další podmínkou pro přidělení dítěte do pěstounské péče bylo, že musí poskytnout dostatek mléka jak vlastnímu dítěti, tak i dítěti z nalezince. Po dosažení šestého roku dítěte, bylo dítě vráceno zpět do ústavu, a to bez ohledu na to, zda jsou pěstouni ochotni se o něj dále bezplatně starat či nikoliv. Z ústavu byly tyto děti přeloženy na přechodnou dobu do kláštera šedých sester v Karlíně. Následně byly odtud děti posílány zpět do domovské obce. Tam bylo dítě v lepším případě svěřeno na náklady obce do rodiny, která o něj projevila zájem s cílem zajistit dítěti vzdělání, vést ho k práci a k řemeslu. Většinou se však stávalo, že dítě skončilo v pastoušce jako pomocná síla pastýře nebo chodí po žebrotě. Pokrok v této oblasti nastal až v roce 1868, kdy začaly být zřizovány okresní sirotčince, v roce 1902 byl zřízen Zemským výborem v Čechách sirotčí fond a v roce 1908 vzniklo ve Vídni říšské Ústředí péče o mládež a v Praze i samostatná Česká zemská komise pro péči a mládež při Zemské školní radě. Tato komise byla složena především z dobrovolných pracovníků a měla za úkol koordinovat činnost Okresních komisí péče o mládež. (zdroj: <http://www.apolinar.cz/cs/historie>)

Po roce 1918 bylo v tehdejší Československé republice navázáno na již zlepšený stav péče o děti. Dohledem nad péčí o děti byla pověřena Okresní péče o mládež, která vznikla z dřívější okresní komise a nově měla i výkonnou moc. Jejím úkolem bylo starat se především o osiřelé a opuštěné děti. Počátkem třicátých let spravovaly okresy již šedesát dětských domovů pro opuštěné nebo ohrožené děti. Cílem dětských domovů bylo zachovat rodinné prostředí a z tohoto důvodu zde byl i omezený počet míst - nepřesahoval počet dvaceti dětí. Děti se zde zdržovaly pouze na přechodnou dobu, dokud nebudou vyřízeny veškeré soudní formality. Poté odcházely buď zpět do vlastních rodin nebo do pěstounské

či adoptivní rodiny. V nejhorsím případě přecházely do ústavů pro starší děti nebo do zařízení pro „mládež úchylnou“ - tak se tehdy oficiálně označovaly děti vyžadující zvláštní výukovou a výchovnou péči. (*Matějček a kol., 1999*)

Matějček definuje následující čtyři typy pěstounské péče v období první republiky:

- a) **Nalezenecká** – následná péče po pobytu dětí v nalezinci nebo v sirotčinci. Dítě bylo svěřováno do péče manželským párům, které o něj pečovaly do dovršení určitého věku dítěte. Nejprve byl hraniční věk dítěte deset let a později šestnáct. Po dosažení tohoto věku bylo dítě vráceno zpět do nalezince nebo do sirotčince. Dohled nad péčí o svěřené dítě spolu s výběrem pěstounů zajišťoval ústav na základě tzv. ústavního poručení. (*Matějček a kol., 1999*)
- b) **Řízená a kontrolovaná Okresními péčemi o mládež** – navazovala na stav z doby Rakouska – Uherska. Pěstounská péče byla od roku 1921 zajišťována v návaznosti na vydání nového zákona o ochraně dětí v cizí péči a děti nemanželských sociálními pracovníky Okresních péčí o mládež. Jejich úkolem bylo vyhledat spolehlivé, mravně bezúhonné pěstouny s dobrým zdravotním i psychickým stavem, kteří mají trvalé zaměstnání, stálé bydliště a jsou schopni zajistit svěřenému dítěti řádnou péči. Poskytování pěstounské péče bylo v této době pro více než patnáct tisíc dětí, a to jak zdarma, tak i za úplatu. V roce 1942 byla PP poskytována takřka polovině dětí. Z toho čtyři tisíce dětí bylo v pěstounské péči za úplatu a více než tři tisíce zcela zdarma.
- c) **V tzv. koloniích** – smyslem bylo umísťovat děti do několika sousedních obcí v okrese, ve kterých byly sociálními pracovníky vyhledány vhodné rodiny ke svěřením dětí do pěstounské péče. Výhodou tohoto modelu byla snadná kontrola a případná pomoc s výchovou svěřených dětí, neboť se děti nacházely v bezprostřední blízkosti.
- d) **Na základě soukromé dohody mezi rodiči dítěte a pěstounem** – pěstounská péče probíhala bez předchozího soudního jednání. Tímto způsobem se svěřovaly děti zejména do péče prarodičům či jiným příbuzným. Tento typ pěstounské péče byl uplatňován až do sedmdesátých let dvacátého století. (*Matějček, 1999*)

Během druhé světové války přestal být zájem o svěřování dětí do pěstounské péče a pěstounská péče se stala spíše individuální záležitostí.

Příkladem rozsáhlého zprostředkování pěstounské a hostitelské péče za druhé světové války bylo umístění 669 židovských dětí do anglických rodin, které zprostředkoval britský úředník sir Nicholas Winton, aby zachránil ohrožené židovské děti z protektorátu Čech a Moravy. Po příjezdu do Anglie čekali na děti jejich pěstouni, kteří již předem zaplatili spoustu poplatků (vízum, cestovní výdaje, poplatky pro gestapo, atp.), aby jim mohlo být přiděleno dítě do pěstounské péče. Děti byly do rodin rozděleny zcela náhodně. Vzhledem ke skutečnosti, že celá akce musela proběhnout velmi rychle a hlavně v utajení, nebyl čas budoucí pěstouny prověřovat. Hlavním kritériem pro přidělení dítěte do péče byla ochota pečovat o dítě a zaplatit nemalé finanční výlohy. (*zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/Nicholas_Winton*) Dalším příkladem rozsáhlého zprostředkování pěstounské péče je umístění židovských dětí do rodin a do klášterů, které vyvedla z Varšavského ghetta sociální pracovnice Irena Sendlerová a zachránila takto celkem 2500 dětí. (*zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/Irena_Sendlerov%C3%A1*)

Po roce 1948 došlo v oblasti pěstounské péče k výrazným změnám. Nalezince byly přejmenovány na ústavy péče o dítě a byly zrušeny Okresní komise péče o mládež včetně Zemského ústředí a rovněž byly ukončeny veškeré činnosti všech dobročinných sdružení. Tímto došlo k úplnému zlikvidování tehdejšího propracovaného systému o ohrožené děti. Všechny formy pěstounské péče, vyjma příbuzenské PP, byly v roce 1950 zrušeny. Obnovení pěstounské péče proběhlo opětovně až v roce 1973. Nová pravidla pro výběr pěstounů a vztahy mezi dětmi a pěstouny jsou uzákoněny v roce 1974 Zákonem č. 50/1973 Sb., o pěstounské péči. (*Matějček, 1999*)

1.8 Rozdělení pěstounské péče

V době platnosti zákona o rodině byla pěstounská péče dle Matějčka rozdělena do následujících forem:

- a) **individuální pěstounská péče** - dítě je svěřeno pěstounům do běžného rodinného prostředí, kde je vychováváno společně s vlastními dětmi pěstounů,

popř. pěstouni vlastní děti již vychovali a vychovávají pouze dítě svěřené do pěstounské péče.

Individuální pěstounská péče se dále rozděluje na:

- **PP příbuzenskou** - tento způsob pěstounské péče mohou vykonávat přednostně příbuzní dítěte určeného k pěstounské péči či osoby jemu blízké. Tuto pěstounskou péči může vykonávat kterýkoliv příbuzný dítěte, ale nejčastěji ji vykonávají prarodiče. Důvodem bývá skutečnost, že se jejich děti nemohou postarat z jakýchkoliv důvodů o své potomky. Nevýhodou tohoto způsobu PP je, že prarodiče zahrnují děti přemírou lásky a jsou k nim velmi shovívaví, čímž si ani neuvědomují, že tím způsobují budoucí problémy. (*Matějček, 1999*)
- **PP vykonávanou cizí osobou** – jedná se o tzv. klasickou pěstounskou péči v rámci, které jsou děti svěřovány do péče osobám, s kterými nejsou v příbuzenském poměru.

b) skupinová pěstounská péče – probíhá v „zařízeních pro výkon pěstounské péče.“

Zařízení skupinové pěstounské péče:

- I. pěstounské rodiny** - zde je vychováváno v rodině pěstounů více dětí najednou (většinou 4 - 6 dětí, ale může jich být i více) svěřených do pěstounské péče. Tyto děti mohou být rovněž vychovávány společně s vlastním dětmi pěstounů.
- II. SOS dětské vesničky** – v tomto případě Vesničku tvoří 10 – 12 samostatných domečků. V každém domečku bydlí matka – pěstounka, která je pověřena pěstounskou péčí, spolu s 6 a více dětmi různého pohlaví a stáří. Ve většině případů se jedná o děti pocházející z jedné vlastní rodiny, kde tato rodina z nějakého důvodu přestala plnit svoji funkci. Matce – pěstounce je při výchově a při vedení domácnosti nápomocna další osoba – tzv. teta. (*Matějček, 2002*)

Dle současně platné legislativy se pěstounská péče rozděluje následujícím způsobem:

1. **dle příbuznosti**
  - **zprostředkovaná** – jedná se o tzv. klasickou PP, probíhá v nepříbuzenské rodině
  - **příbuzenská** – probíhá v širší rodině svěřeného dítěte

- **dle počtu dětí**
  - **individuální** – v PP je vychováváno jedno až dvě děti
  - **skupinová** – v rodině je vychováváno více dětí, může se jednat i o sourozence

- **dle délky pobytu v PP**
  - **dlouhodobá** – děti mohou být v péči až do své zletilosti, ve fungujících pěstounských rodinách jsou však v péči dokud se neosamostatní
  - **krátkodobá neboli na přechodnou dobu** – PP na přechodnou dobu, označuje se také jako tzv. profesionální PP. Jedná se o dočasnou péči dětí, nejdéle však na 1 rok.

(zdroj: https://www.mpsv.cz/files/clanky/23252/Pestounstvi_profese_archiv.pdf)

Poručenství

Nastává v následujících případech:

- oba rodiče nezletilého dítěte zemřou
- jsou zbaveni svých rodičovských práv
- výkon jejich rodičovské zodpovědnosti byl pozastaven
- rodiče nemají způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu

Jestliže nastane některý z výše uvedených případů, ustanoví soud dítěti poručníka, který má povinnost dítě vychovávat a zajišťovat jeho potřeby a dále ho zastupovat v běžných

záležitostech. Zároveň má povinnost podávat u soudu zprávy o nezletilém dítěti a předkládat účty ze správy jmění dítěte. Poručníkem může být fyzická nebo právnická osoba. Soud může poručníkem ustanovit rovněž osobu na doporučení rodičů dítěte. Jestliže rodiče nikoho nedoporučí, ustanoví soud buď někoho z osob příbuzných či blízkých dítěti nebo rodině. Jestliže se nemůže poručníkem stát ustanovená fyzická osoba, ustanoví soud jako poručníka OSPOD. (Bubleová, 2002)

Předpěstounská péče

Jedná se o péči, v rámci které je na základě rozhodnutí OSPOD dítě dočasně svěřeno do péče budoucího pěstouna. Pak-li je dítě na základě rozhodnutí soudu v ústavní výchově nebo v pěstounské péči na přechodnou dobu, není potřeba souhlas rodičů ke svěřeni dítěte do předpěstounské péče. Budoucí pěstoun je povinen nejpozději do tří měsíců od svěřeni dítěte do pěstounské péče podat návrh na zahájení řízení o svěřeni dítěte do pěstounské péče, jinak toto rozhodnutí pozbude platnosti. (zdroj: <http://www.rozumacit.cz/nahradni-rodinna-pece>) Předpěstounskou péči lze rovněž zrušit, jestliže se ukáže, že dané prostředí není vyhovující pro dítě. (Zákon č. 359/1999 Sb.)

Hostitelská péče

Jedná se o zvláštní formu pěstounské péče. Princip hostitelské péče spočívá v tom, že děti z dětských domovů, které nejsou hlášeny do náhradní rodinné péče, jezdí na návštěvy, víkendy nebo prázdniny do rodin. Zpravidla se jedná o děti, které udržují kontakt se svými biologickými rodiči a nejsou právně volné. Tuto péči lze povolit pouze u dítěte, které je v ústavním zařízení na základě předběžného opatření, tj. dosud mu nebyla nařízena ústavní výchova. Hostitelská péče je vhodná především pro děti školního věku, které jsou již schopni pochopit, že jejich pobyt v rodině je pouze dočasný. Finanční náklady ohledně výletů, pobytu v rodině, stravy a rovněž nákladů spojených s cestou z ústavu a zpět je plně kompetenci rodiny. (Zákon č. 359/1999 Sb., Novotná, 2018)

1.8 Druhy pěstounské péče

- a) **dlouhodobá pěstounská péče** – pěstoun pečuje o svěřené dítě a má právo ho zastupovat v běžných záležitostech. Bývají do ní umisťovány zpravidla děti, jejichž biologičtí rodiče nebyli zbaveni rodičovské zodpovědnosti.
- b) **na přechodnou dobu tzv. profesionální** – dítě je svěřeno soudem na základě návrhu orgánu sociálně – právní ochrany dětí osobám zařazeným v evidenci u krajského úřadu, a to pouze na dobu dočasnou, tj. maximálně na jeden rok. Svěření dítěte na přechodnou dobu do PP se provádí z následujících důvodů:
- biologičtí rodiče nemohou ze závažných důvodů, ať už ze zdravotních či z důvodu výkonu trestu odnětí svobody atp., vychovávat dítě. Během této doby mají biologičtí rodiče možnost upravit si své životní podmínky tak, aby se mohlo dítě vrátit zpět k nim a mohli se o něj znovu starat. V případě, že biologičtí rodiče nezabezpečí podmínky pro možný návrat dítěte do rodiny, je dítěti vyhledána jiná stabilní rodina.
  - osvojení novorozenců, u kterých čeká na souhlas biologických rodičů s osvojením, který mohou dát nejdříve šest týdnů po porodu
  - osvojení dětí, o které rodič zjevně nemá zájem, tj. nezájem rodiče o dítě je zjevný, trvá-li alespoň tři měsíce od posledního projeveného opravdového zájmu. Nelze-li však v chování rodiče spatřovat hrubé porušování jeho povinností, je třeba, aby byl orgánem sociálně-právní ochrany dětí poučen o možných důsledcích svého chování a aby od takového poučení uplynuly alespoň tři měsíce. Orgán sociálně-právní ochrany dětí je povinen poskytnout rodiči nejpozději po tomto poučení poradenství a pomoc za podmínek stanovených jiným právním předpisem. (*§ 820, odst. 1 zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník*) O tom, zda rodič jeví či nejeví zájem o dítě, rozhoduje na základě návrhu OSPOD, popřípadě návrhu rodiče, soud.
- c) **předpěstounská péče** je určena pro děti umístěné v ústavu nebo v jiném zařízení pro děti, které vyžadují okamžitou pomoc, případně pro děti umístěné v pěstounské péči na přechodnou dobu. V tomto případě může být dítě dočasně svěřeno osobě splňující daná kritéria a rovněž má zájem stát se pěstounem. Zároveň je takto možné umístit do péče budoucích pěstounů, se souhlasem

biologických rodičů, i dítě, které není v ústavní výchově. Po nabytí právní moci rozhodnutí o předpěstounské péči musí být však splněna podmínka, že nejdéle do tří měsíců bude zahájeno řízení o umístění dítěte do pěstounské péče. *(Koluchová, 2002)*

2 Proces zprostředkování a svěření dítěte do pěstounské péče

Proces zprostředkování a svěření dítěte do pěstounské péče upravuje § 27 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. Dle Bubleové se samotné zprostředkování dělí na několik etap a spočívá:

2. *ve vyhledávání dětí, které mohou být svěřeny do pěstounské péče*
3. *ve vyhledávání fyzických osob vhodných stát se pěstouny*
4. *v odborné přípravě budoucích pěstounů k přijetí dítěte do rodiny*
5. *ve výběru určité osoby vhodné stát se pěstounem určitého dítěte, jemuž se pěstounská péče zprostředkovává, a v zajištění osobního seznámení se dítěte s touto osobou (Bubleová, 2014)*

Dle Matějčka je velice důležité, aby samotnému přípravnému období před přijetím dítěte do konkrétní rodiny byla věnována dostatečná pozornost. Zkušení odborní pracovníci doporučují budoucím rodičům o svém úmyslu hovořit především v širší rodině, neboť je velice potřebné, aby všichni členové rodiny přijali nově příchozí dítě zcela za své. Matějček ve své knize doporučuje budoucím pěstounům zamyslet se ještě před konečným rozhodnutím, zda dítě přijmout do pěstounské péče nad konkrétními otázkami:

- *Mám dost fyzických a duševních sil, abych dítě vychoval/a?*
- *Jsem tolerantní, otevřený/á vůči druhým?*
- *Zajistím dítě finančně?*
- *Co se mi v životě podařilo, co jsem dokázal/a?*
- *Co se mi nepovedlo, co mi schází?*
- *Jaké bylo moje dětství?*
- *Jaké je moje manželství?*
- *Jsem ochoten/na se vzdát svého pohodlí?*
- *Jsem opravdu schopen/na věnovat se plně dítěti?*
- *Jsem ochoten/na se přizpůsobit?*
- *Věřím, že přesvědčím okolí, že toto rozhodnutí je správné?*
- *Nebude pro mě dítě překážkou v profesní dráze?*
- *Dovedu si představit, co obnáší výchova dítěte?*
- *Dovedu si konkrétně představit, jaké by dítě mělo být?*

- *Dovedu posoudit, jaké dítě bych opravdu nedokázal/a vychovávat?*
- *Mohu upřímně říci, čím mohu být dítěti prospěšný/á? (Matějček a kol., 2002)*

Jestliže se pěstouni rozhodnou o přijetí dítěte do pěstounské péče, musí nejprve u místně příslušného obecního úřadu s rozšířenou působností vyplnit dotazník k žádosti o zařazení do evidence žadatelů (viz příloha č. 1).

Poté provede sociální pracovnice pověřeného obecního úřadu sociální šetření v rodině žadatelů, a to v místě bydliště, kde by mělo dítě v pěstounské péči žít. Sociální pracovnice rovněž přešetří důvody a motivace rozhodnutí pěstounů, jejich představy o dítěti, tj. věk dítěte, pohlaví, a zda jsou ochotni přijmout dítě se zdravotním omezením či jinou barvou pleti. Dále sociální pracovnice prověřuje zdravotní stav, majetkové poměry a trestní bezúhonnost žadatelů. Dále jsou pěstouni seznámeni s dalšími potřebnými náležitostmi potřebnými k podání žádosti o svěření dítěte do péče. Po podání žádostí jsou osoby zařazení do evidence žadatelů vhodných stát se pěstouny (viz příloha č. 2).
(*Matějček a kol., 2002*)

Spis žadatele o pěstounskou péči obsahuje:

- *žádost obsahující osobní údaje*
- *doklad o státním občanství*
- *zprávu o zdravotním stavu*
- *údaje o ekonomických poměrech*
- *zprávu o sociálních poměrech zpracovanou sociální pracovnicí*
- *písemné vyjádření, zda žadatel souhlasí s tím, že po uplynutí jednoho roku od právní moci rozhodnutí o zařazení do evidence žadatelů bude též zařazen do evidence Úřadu pro zprostředkování osvojení dítěte z ciziny nebo zda žádá výlučně o osvojení dítěte z ciziny*
- *písemný souhlas s tím, že orgán sociálně – právní ochrany zprostředkující osvojení nebo pěstounskou péči je oprávněn zjišťovat další potřebné údaje pro zprostředkování a také kdykoliv zjistit, zda nedošlo ke změně rozhodných skutečností uvedených ve spisové dokumentaci*
- *písemný souhlas s účastí na přípravě fyzických osob k přijetí dítětem rodiny, jestliže úřad považuje takovou přípravu za účelnou*
- *stanovisko úřadu k žádosti o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče*
(*Matějček a kol., 2002*)

O výsledku šetření vyhotoví sociální pracovnice své stanovisko, které je postoupeno spolu s žádostí a potřebnými podklady na příslušný krajský úřad.

Krajský úřad zajistí psychologické vyšetření žadatelů, kde se prověřují zkušenosti z jejich dosavadního života, průběh jejich dětství, stabilita rodinného prostředí, povahové vlastnosti, postoje k rodičovství a k výchově dítěte a v neposlední řadě i důvody pro rozhodnutí o vzetí dítěte do pěstounské péče. Mimo jiné se posuzuje i kvalita vztahů v rodině a zjišťují se postoje ostatních členů rodiny k přijetí dítěte do náhradní péče a rovněž i přípravy na přijetí dítěte do pěstounské péče. Psychologické vyšetření je následně předáno k posouzení posudkovým lékařem. Zároveň jsou žadatelé zařazeni do přípravných kurzů na přijetí dítěte do pěstounské péče.

Na základě poznatků z odborného posouzení je krajským úřadem vydáno rozhodnutí o zařazení či nezařazení žadatelů do evidence pěstounů za účelem zprostředkování náhradní rodinné péče. Jestliže žadatelé nesouhlasí s rozhodnutím krajského úřadu, mají možnost se proti tomuto rozhodnutí odvolat k ministerstvu práce a sociálních věcí. Ministerstvo je v tomto případě oprávněno provést nové odborné posouzení žadatele.

Evidence dětí, jejichž situace vyžaduje svěření do pěstounské péče je vedena u krajského úřadu. Krajský úřad tedy provádí výběr rodiny pro konkrétní dítě s ohledem na potřeby dítěte v návaznosti na schopnost budoucích pěstounů naplnit tyto potřeby.

Poté KÚ kontaktuje vybrané žadatele a podrobně je seznámí se situací dítěte a jeho dokumentací. Následně je žadatelům zprostředkován i osobní kontakt s dítětem.

Zásady při předání dítěte

Samotné předání dítěte může být zahájeno až poté, co žadatelé souhlasí převzetím dítěte do pěstounské péče. Při předání dítěte jsou budoucí pěstouni upozorněni na případná rizika a zajištění další výchovy, dále je jim poskytnuta informace o případné pomoci terapeutů, o možnostech bezplatných konzultací po dobu trvání pěstounské péče a o poradenských střediscích při řešení pozdějších eventuálních problémech při výchově dítěte. Pěstouni musí být připraveni na situaci, že dítě bude mít zcela jiné návyky z původní rodiny a že bylo o něj pečováno jinak, než dle jejich představy. V této souvislosti je ale nesmírně důležité, aby se pěstouni alespoň na dobu nezbytně nutnou v rámci možností přizpůsobili původnímu obvyklému prostředí dítěte. Pěstouni by neměli spěchat s přílišnými změnami,

ale postupně dítě seznamovat s novým prostředím, aby získalo v nových pěstounech důvěru a jistotu. (Archer, Matějček, 2001)

2.1 Práva a povinnosti při výkonu pěstounské péče

Práva a povinnosti pečujících osob a osob v evidenci jsou upravena v § 47a zákona č. 359/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o sociálně-právní ochraně dětí.

Pečující osobou se rozumí fyzická osoba, která je zodpovědná za výchovu dítěte a která:

- je pěstounem;
- byla do dosažení zletilosti dítěte jeho pěstounem nebo poručníkem, a to po celou dobu, kdy má nezaopatřené dítě nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte;
- má ještě před rozhodnutím soudu o svěření dítěte dočasně dítě svěřeno do pěstounské péče rozhodnutím soudu nebo orgánu sociálně-právní ochrany a má zájem stát se pěstounem po dobu trvání pěstounské péče;
- o dítě osobně pečuje a je jeho poručníkem;
- má dítě v osobní péči, ke kterému nemá vyživovací povinnost, a to po dobu, kdy probíhá soudní řízení o ustanovení této osoby poručníkem.

Osobou v evidenci se rozumí fyzická osoba, která je vedena v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu.

Osoba pečující a osoba v evidenci má:

- a) **Právo na poskytnutí trvalé nebo dočasné pomoci při zajištění osobní péče o svěřené dítě;** tato pomoc spočívá zejména v zajištění krátkodobé péče:
  - 1.. po dobu, kdy je osoba pečující nebo osoba v evidenci uznána dočasně práce neschopnou nebo při ošetřování osoby blízké;
  - 2.. při narození dítěte;
  - 3.. při vyřizování nezbytných osobních záležitostí; • při úmrtí osoby blízké.

- b) Právo na poskytnutí pomoci se zajištěním celodenní péče o svěřené dítě nebo děti, která je přiměřená věku dítěte, v rozsahu alespoň 14 kalendářních dnů v kalendářním roce, jestliže svěřené dítě dosáhlo alespoň věku 2 let.**
- c) Právo na zprostředkování psychologické, terapeutické nebo jiné odborné pomoci alespoň jednou za 6 měsíců.**
- d) Právo na zprostředkování nebo zajištění bezplatné možnosti zvyšovat si znalosti a dovednosti podle písmene f).**
- e) Právo na pomoc při plnění povinností podle písmene h), včetně pomoci při zajištění místa pro uskutečňování styku oprávněných osob s dítětem a při zajištění asistence při tomto styku.**
- f) Povinnost zvyšovat si znalosti a dovednosti v oblasti výchovy a péče o dítě v rozsahu 24 hodin v době 12 kalendářních měsíců po sobě jdoucích.**
- g) Povinnost umožnit sledování naplňování dohody o výkonu pěstounské péče podle § 47b odst. 5 (zákona č. 359/1999 Sb.) a spolupracovat se zaměstnancem pověřeným sledovat vývoj dětí podle § 19 odst. 6 (zákona č. 359/1999 Sb.).**
- h) V souladu s individuálním plánem ochrany dítěte povinnost udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s osobami dítěti blízkými, zejména s rodiči, a umožnit styk rodičů s dítětem v pěstounské péči, pokud soud rozhodnutím nestanoví jinak. (§ 47a, odst. 2 zákon č. 359/1999 Sb.)**

Práva a povinnosti pěstounů ohledně výkonu pěstounské péče by měly být upraveny v dohodě o výkonu pěstounské péče. Tuto dohodu uzavírají jak pečující osoby, tak i osoby v evidenci. Dohoda je sepisována na základě návrhu obecního úřadu s rozšířenou působností – OSPOD. Příslušnost obecního úřadu s rozšířenou působností se řídí dle trvalého bydliště osoby pečující nebo osoby evidenci. Se souhlasem příslušného orgánu sociálně – právní ochrany dítěte může dohodu rovněž uzavřít krajský úřad, obecní úřad nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož obvodu nemá osoba pečující nebo osoba trvalé bydliště. Osoba pečující nebo osoba v evidenci uzavírá jedinou dohodu o výkonu pěstounské péče bez ohledu na počet svěřených dětí. (§ 47b, odst. 6 zákon č. 359/1999 Sb.)

Dohoda musí být sepsána ve lhůtě do 30-ti dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o svěřením dítěte do péče pečující osoby nebo rozhodnutí o zařazení osoby v evidenci do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu, a to v souladu s individuálním plánem ochrany dítěte, tj. je nutné přihlížet k zájmům a individuálním potřebám dítěte a rovněž pečujících osob a osob v evidenci. Jestliže není dohoda ve stanovené lhůtě uzavřena, musí obecní úřad rozhodnout o úpravě práv a povinností dotčené osoby.

V souladu s uzavřenou dohodou o výkonu pěstounské péče je obecní úřad obce s rozšířenou působností, případně krajský úřad nebo obecní úřad, povinen kontrolovat minimálně jedenkrát za dva měsíce osobu pečující nebo osobu v evidenci a dále děti svěřené do jejich péče a rovněž být s nimi v osobním styku. V případě osob pečujících nebo osob v evidenci, které nemají trvalý pobyt v územní působnosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností, obecního úřadu či krajského úřadu, je povinna pověřená osoba předat příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, v jehož obvodu má pečující osoba v evidenci trvalý pobyt, jedenkrát za 6 měsíců zprávu o dodržování dohody o pěstounské péči.

Dohoda o výkonu pěstounské péče trvá po dobu, po kterou

- a) trvá pěstounská péče,
- b) trvá péče fyzické osoby, které bylo před rozhodnutím soudu o svěřením dítěte do pěstounské péče dítě rozhodnutím soudu dočasně svěřeno do péče osoby, která má zájem stát se pěstounem,
- c) je osoba rozhodnutím krajského úřadu vedena v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu,
- d) je fyzická osoba poručníkem, jestliže o dítě osobně pečuje, nebo
- e) probíhá soudní řízení o ustanovení fyzické osoby poručníkem dítěte, k němuž nemá vyživovací povinnost. (*§ 47c, odst. 1 zákon č. 359/1999 Sb*)

Dohodu o výkonu pěstounské péče může vypovědět obecní úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad či pověřená osoba osobě pečující nebo osobě v evidenci z následujících důvodů:

- a) ze závažných důvodů nebo z důvodu opakovaného porušování povinností stanovených v dohodě o výkonu pěstounské péče
- b) při opakovaném maření následných kontrol ohledně naplňování dohody o výkonu pěstounské péče
- c) při odmítnutí osoby v evidenci přijmout dítě do pěstounské péče na přechodnou dobu bez vážných důvodů.

Dohodu o výkonu pěstounské péče může rovněž bez udání důvodu vypovědět i osoba pečující nebo osoba v evidenci.

2.2 Dávky pěstounské péče

Právní úprava dávek pěstounské péče je zakotvena v § 47 písm. e) až písm. n) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Dávky pěstounské péče jsou poskytovány osobám, které:

- a) jsou v evidenci osob pro vykonávání pěstounské péče na přechodnou dobu;
- b) jsou pěstouny
- c) byli pěstouny nebo poručníky nezaopatřeného dítěte až do doby dosažení jeho zletilosti
- d) mají dočasně svěřeno dítě do péče ještě před rozhodnutím soudu o svěřeni dítěte do pěstounské péče a chtějí se stát pěstouny
- e) jsou poručníky dítěte a o dítě osobně pečují
- f) mají dítě v osobní péči, ale nemají k němu vyživovací povinnost, neboť čekají na rozhodnutí soudu o ustanovení těchto osob poručníky

Dávky poskytované v rámci pěstounské péče:

- 1) **příspěvek na úhradu potřeb dítěte** – slouží na zajištění potřeb dítěte, které je v péči pěstounů

Na tento příspěvek má nárok:

- nezletilé nezaopatřené dítě, které je svěřené do pěstounské péče
- zletilé nezaopatřené dítě žijící do 26 let trvale s osobou, která o něj pečuje až do jeho zletilosti a rovněž společně hradí náklady na své potřeby

Příspěvek se vyplácí pravidelně každý měsíc a jeho výše závisí na věku a na případném znevýhodnění na zdravotním stavu dítěte.

Výše příspěvku pro rok 2019 je uvedena v následující tabulce:

VĚK DÍTĚTE	VÝŠE PŘÍSPĚVKU
0 – 6 let	4.950,00 Kč
6 - 12 let	6.105,00 Kč
12 – 18 let	6.985,00 Kč
18 – 26 let	7.260,00 Kč

(zdroj: <https://portal.mpsv.cz/soc/dpp>)

Jestliže je dítě dle zákona o sociálních službách závislé na pomoci jiné fyzické osoby, odvíjí se výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte v návaznosti na stupni jeho závislosti.

Výše příspěvku je pak pro rok 2019 následující:

VĚK DÍTĚTE	LEHKÁ ZÁVISLOST	STŘEDNĚ TĚŽKÁ ZÁVISLOST	TĚŽKÁ ZÁVISLOST	ÚPLNÁ ZÁVISLOST
0 – 6 let	5.115,00 Kč	6.105,00 Kč	6.490,00 Kč	7.040,00 Kč
6 - 12 let	6.215,00 Kč	7.480,00 Kč	7.975,00 Kč	8.635,00 Kč
12 – 18 let	7.095,00 Kč	8.580,00 Kč	9.130,00 Kč	9.570,00 Kč
18 – 26 let	7.425,00 Kč	8.910,00 Kč	9.460,00 Kč	9.900,00 Kč

(zdroj: <https://portal.mpsv.cz/soc/dpp>)

2) odměna pěstouna – tento příspěvek se vyplácí rovněž pravidelně každý měsíc, a to osobě pečující a osobě v evidenci v rámci náhradní rodinné péče. Výše příspěvku je závislá na počtu dětí, o které je pečováno a dále na míře závislosti dítěte na pomoci jiné fyzické osoby. Odměna je z hlediska zákona o dani z příjmu považována za příjem ze závislé činnosti a z tohoto důvodu podléhá zdanění a dále je také předmětem odvodů zdravotního a sociálního pojištění.

Odměna pěstouna při společné pěstounské péči manželů náleží pouze jednomu z manželů určenému na základě jejich vzájemné dohody. V případě, že nedojde mezi manžely k dohodě, určí příslušná krajská pobočka Úřadu práce jednoho z manželů, kterému bude dávka pěstounské péče přiznána. (zdroj: <https://portal.mpsv.cz/soc/dpp>)

Výše příspěvku je uvedena v následující tabulce:

POČET DĚTÍ, O KTERÉ JE PEČOVÁNO	VÝŠE ODMĚNY
1 dítě	12.000,00 Kč
2 děti	18.000,00 Kč
3 a více dětí	30.000,00 Kč
1 a více dětí se středně těžkou, těžkou a úplnou závislostí na pomoci jiné osoby	30.000,00 Kč
1 a více dětí svěřených do péče na přechodnou dobu se středně těžkou, těžkou a úplnou závislostí na pomoci jiné osoby	20.000,00 Kč

(zdroj: <https://portal.mpsv.cz/soc/dpp>)

Odměna pěstouna se zvyšuje za každé další dítě o 6.000,00 Kč.

V případě, že osobou pečující nebo osobou v evidenci je rodič nebo prarodič otce nebo matky svěřeného dítěte, přísluší jim rovněž odměna pěstouna, a to jestliže pečuje

- alespoň o 3 děti
- nebo alespoň o 1 dítě se středně těžkou, těžkou a úplnou závislostí na pomoci jiné osoby.

(zdroj: <https://portal.mpsv.cz/soc/dpp>)

3) příspěvek při převzetí dítěte – příspěvek je vyplácen jednorázově pečující osobě při převzetí dítěte do pěstounské péče. Výše příspěvku je odstupňovaná podle věku dítěte a je zobrazená v níže uvedené tabulce:

VĚK DÍTĚTE	VÝŠE PŘÍSPĚVKU
0 - 6 let	8.000,00 Kč
6–12 let	9.000,00 Kč
12–18 let	10.000,00 Kč

(zdroj: <https://portal.mpsv.cz/soc/dpp>)

- 4) příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla** – tento jednorázový příspěvek slouží pro pěstouna na úhradu nákladů, které jsou spojené s nákupem nebo opravou motorového vozidla. Jedná se o jednorázový příspěvek sloužící k úhradě nákladů spojených s nákupem nebo opravou auta pro pěstouna. Příspěvek je poskytován osobám, které mají v pěstounské péči nejméně 3 děti nebo mají nárok na odměnu pěstouna, kdy pečují o 3 děti, a to včetně zletilých nezaopatřených dětí. Příspěvek je poskytován do výše 70 % pořizovací ceny motorového vozidla nebo prokázaných výdajů na opravu motorového vozidla, maximálně však do výše 100.000,00 Kč. Tento příspěvek může být pěstounovi poskytnut pouze v celkové výši 200.000,00 Kč za období posledních 10-ti kalendářních let. Další podmínkou poskytnutí příspěvku na zakoupení osobního motorového vozidla je, že vozidlo nesmí být používáno k podnikatelské či jiné výdělečné činnosti.
- 5) příspěvek při ukončení pěstounské péče** - jedná se o jednorázový příspěvek, který je vyplácen osobě, která byla ke dni dosažení zletilosti v pěstounské péči a již nemá nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Příspěvek lze oprávněné osobě vyplatit pouze jedenkrát, a to i zpětně, ale pouze s odstupem jednoho roku. Výše tohoto příspěvku činí 25.000,00 Kč. (zdroj: <https://portal.mpsv.cz/soc/dpp>)

3 Metodika práce

Tato práce ilustruje pěstounskou péči na popisovaném příběhu rodiny, který je plně anonymizovaný. Je uváděn se souhlasem a chrání soukromí všech zúčastněných s ohledem na etický přístup k práci (např. viz Etický kodex sociální práce). Autorka ilustrovala příběh vybrané rodiny ve formě kazuistiky. V návaznosti na tuto skutečnost autorka nejprve vysvětluje samotný pojem kazuistika a dále popisuje samotný průběh sbírání informací.

Kazuistika

Slovo kazuistika je odvozeno z latiny, ze slova casus, což v překladu znamená: pád, klesnutí, úpade, zkáza, škola, pohroma a rovněž také případ, příležitost, událost. V dnešní době je tento termín užíván především pro případovou studii.

Kazuistika je rovněž označována jako případová studie. Popisuje konkrétní příklad z různých hledisek a zároveň v něm vysvětluje určité jevy. Uplatňuje se zejména:

- v medicíně jako tzv. případová studie
- v klinické psychologii, psychiatrii, sociální práci, atd.
- v právu, kde označuje výklad práva ve vztahu ke konkrétnímu případu
- v etice, kde označuje stanovení zásad pro konkrétní typy případů nebo situací atd.

Před samotným vytvořením kazuistiky je nutné nejprve stanovit tzv. diagnostiku. Ta představuje zjištění a hledání příčin, které způsobily daný sociální problém. Zjišťování diagnózy se provádí pomocí vlastního šetření a na základě cílených rozhovorů s klientem. Poté může být teprve vytvořena samotná kazuistika. (*zdroj: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kazuistika>*)

Výběr vzorku

Autor práce oslovil rodinu, o které mu bylo známo, že má zkušenosti s problematikou pěstounské péče.

Postup výzkumu

V první fázi autorka vypracovala dotazník (viz příloha č. 3), jehož obsahem bylo celkem 19 otevřených otázek, pomocí nichž byly zjištěny potřebné informace za účelem bližšího seznámení se autorky s danou problematikou. Následně byl dotazník zaslán spolupracující

rodině k seznámení se s dotazy za účelem přípravy rodiny na druhou fázi výzkumu. Druhá fáze výzkumu spočívala v osobním kontaktu autorky a cílené rodiny.

Průběh sběru dat

Autorka práce se s rodinou setkala celkem dvakrát. Informace byly zjišťovány formou polostrukturovaného rozhovoru.² Další upřesňující údaje byly doplněny prostřednictvím emailové komunikace. Informace byly shromažďovány v měsících leden až březen 2019.

---

² částečně řízený rozhovor, při němž měla dotazová rodina předem k dispozici připravené otázky autora. Tyto otázky však byly v průběhu rozhovoru upřesněny.

4 Kazuistika

Níže uvedené praktické příklady pěstounské péče popisuje autorka, jak je již uvedeno v předchozí kapitole, formou kazuistiky. Za tímto účelem byla sledována konkrétní rodina, která vychovávala v pěstounské péči dvě nezletilé děti.

4.1 Informace o rodině

Osobní anamnéza

Jedná se o čtyřčlennou rodinu, která bydlí v menší vesnici v rodinném domku. V době, kdy se manželé rozhodovali o přijetí prvního dítěte do pěstounské péče, bylo paní 30 let a jejímu manželovi 34 let. Měli spolu již dva vlastní syny ve věku 7 a 5 let.

Profesní anamnéza

Oba manželé mají vysokoškolské vzdělání a pracují jako středoškolští učitelé. Oba vyučují na Střední odborné škole.

Sociální anamnéza

K rozhodnutí manželů vzít si dítě do pěstounské péče přispělo hodně náhod. Jednou z nich byla informace o tom, že chlapec z blízkého okolí osiřel. Tehdy poprvé začali manželé uvažovat o myšlence vzít si chlapce do pěstounské péče. Nastalo sbírání informací od ostatních pěstounů o tom, co vše PP obnáší z hlediska administrativního, jaké podmínky vytvořit pro dítě doma, co musí splňovat potenciální pěstouni atp.

Vzít si do pěstounské péče další dítě bylo pro manžele docela rychlé rozhodnutí. Důvodem byla skutečnost, že měli tři syny a jejich přáním bylo mít holčičku.

4.2 Pěstounská péče chlapce

Manželé podali žádost o svěřeni chlapce do pěstounské péče na tehdejším odboru sociální péče Okresního úřadu s tím, že mají souhlas biologického otce o výchově chlapce v pěstounské péči. Následně k nim přišla pracovnice z oddělení sociální péče,

aby si prohlédla dům a zjistila, zda splňují podmínky pro přijetí dítěte do pěstounské péče. Záhy jim byl chlapec přidělen do pěstounské péče.

Chlapci byli v době přijetí do pěstounské péče tři roky. Měl ještě jednoho bratra. Ten byl ale přidělen do náhradní rodinné péče do jiné rodiny. Chlapcova matka je romského původu a otec je Čech. Chlapcova matka byla velmi brzo zbavena svých rodičovských práv, neboť její péče o děti nebyla dostačující a nejevila o ně zájem. Otec pocházel z deseti dětí a jeho rodina měla dobré rodinné základy. Vzhledem k tomu, že si jeho přítelkyně našla nového přítele a chlapcova otce vystěhovala na ulici, nezvládal svou životní situaci a stal se z něho alkoholik a později i bezdomovec. Z tohoto důvodu nebyl schopen se starat o své syny. S náhradní rodinou a s chlapcem byl v kontaktu. Jeho návštěvy byly však podmíněny tím, že otec nebude pod vlivem alkoholu. Chlapci bylo tedy známo, že je vychováván v rodině, která není jeho biologickou rodinou, ale nikdy se nestalo, že by jim tuto skutečnost vyčítal. Biologický otec se v rámci svých možností snažil spolupracovat s pěstouny a s odborem sociální péče OkÚ. Občas se dostavil na odbor sociální péče k podpisu dokumentů, ale ve většině případů rozhodoval okresní soud. Bylo to například při podání žádosti o vystavení občanského průkazu nebo při podání žádosti o vydání cestovního pasu a rovněž při změně chlapcova příjmení. Na myšlenku změnit chlapci příjmení je přivedl on sám, a to když jeho náhradní rodiče zjistili, že se do telefonu představuje jejich příjmením. Rozhodli se tedy požádat u okresního soudu o změnu příjmení.

Chlapec při přijetí do PP uměl pouze tři slova – teto, hele, ještě. Jeho zdravotní stav byl dobrý, akorát se později u něho objevila lehká disfunkce ADHD³. U chlapce se již od počátku začaly projevovat jeho romské geny. Byl velmi temperamentní a již od mala měl dobrý orientační smysl, takže vždy dokázal najít cestu zpět. Dále neuměl nikdy nic dělat napůl a do všeho se doslova vrhal po hlavě. Se svými nevlastními bratry měl dobré kamarádské vztahy.

Chlapec nejprve navštěvoval Církevní základní školu a mateřskou školu a poté přestoupil do Základní školy a Praktické školy, kde dochodil základní školní docházku. Poté absolvoval střední odborné učiliště a vyučil se opravářem zemědělských strojů.

---

³ Attention Deficit Hyperactivity Disorder - syndrom poruchy pozornosti s hyperaktivitou

Problémy nastaly s chlapcem zhruba v jeho dvanácti letech. Chlapec začal krást. Nejprve to byly jen drobné věci pouze z domova a poté i mobily lidem z okolí. Jednou se dokonce pokusil zcizit i auto.

Chlapec byl v náhradní rodině v pěstounské péči až do dokončení středního odborného učiliště, tj. do svých devatenácti let. Po vyučení však začal dělat dluhy a hrozily mu exekuce. Pěstouni byli nuceni chlapce vystěhovat. Snažili se mu však ještě pomoc tím, že mu zaplatili ubytování v Domě na půli cesty. Tímto byl chlapec nucen se částečně osamostatnit. Měl problémy vydržet v zaměstnání a vyjít s penězi, také řídil automobil v době, kdy měl zadržený řidičský průkaz. Dvakrát byl delší dobu v Teen Challenge,⁴ osm měsíců byl zavřený za krádež auta a dluhy. Posbíral ještě mnohé další „zkušenosti“. Nyní je v křesťanském středisku Betel⁵ a zdá se, že se ze všech sil snaží, aby zase nesklouzl k dřívějšímu způsobu života. Ví, že kdykoliv bude potřebovat pomoc, může se na své náhradní rodiče obrátit. Pěstouni jsou s ním dodnes v kontaktu a občasně ho i navštěvují.

Co se týkalo spolupráce se sociálním odborem Okresního úřadu, tak kontroly ohledně chlapce probíhaly zcela náhodně, cca jedenkrát za rok. Pracovnice sociální péče se snažily pěstounům spíše pomoc a poradit s výchovou chlapce. Odbor sociální péče rovněž organizoval dovolené nebo víkendy pro pěstouny, kterých se tito pěstouni rádi zúčastňovali. Tyto organizované akce byly pro ně velice přínosné, neboť si s ostatními pěstouny mohli mezi sebou vzájemně vyměňovat své zkušenosti s dětmi svěřenými do pěstounské péče a posuzovat konkrétní situace i z hlediska ostatních. Povinností pěstounů bylo podávat každý rok zprávu o dítěti, která obsahovala skutečnosti o tom, jak dítě v PP celkově prospívá, jaké má znalosti a dovednosti, co mu nejde, jaké má vztahy se sourozenci a s pěstouny, atp.

---

⁴ Mezinárodní křesťanská organizace založená v roce 1958 Davidem Wilkersonem v New Yorku

⁵ Křesťanská, svépomocná komunita založená především na svépomoci jejích členů. Komunita je určena mužům a ženám se závislostí na návykových látkách.

4.3 Pěstounská péče dívky

Začátkem roku 1998 si manželé podali na sociální odbor Okresního úřadu žádost o přidělení dítěte do pěstounské péče. V žádosti uvedli podmínku, že chtějí dívku bez výraznějšího postižení. Jelikož už měli manželé bohaté zkušenosti s výchovou chlapce v pěstounské péči a splňovali všechny podmínky pro přijetí dítěte do pěstounské péče včetně psychologických testů, jejich žádost byla poměrně rychle vyřízena. V květnu téhož roku jim byla přidělena do pěstounské péče dívka.

V době, kdy si pěstouni přebírali dívku do pěstounské péče, jí byl jeden rok. Do pěstounské péče byla přidělena z důvodu, že její biologická matka byla nezletilá. Matka byla totiž zneužita přítelem své matky a poté se jí narodila ve třinácti letech dívenka. Biologická matka byla nejprve s novorozenou dcerou umístěna půl roku v kojeneckém ústavu. Po půl roce byly obě přesunuty do dětského domova. Každá byla však do jiného dětského domova, neboť rozdělení proběhlo podle věku. Dcerka byla nabídnuta k výchově do pěstounské péče. S ohledem na nezletilost biologické matky, byla dívka, na základě rozhodnutí soudu přidělena této rodině rovněž do opatrovnictví.

Dívenka byla nesmírně vnímavá a šikovná a její dovednosti odpovídaly jejímu věku. Bylo znát, že měla v kojeneckém ústavu dobrou péči a že se jí náležitě věnovali. Po biologické stránce byla zdravá. Pouze jako malá neměla dle psychologického posudku citovou vazbu k jednomu člověku, kterým by měla být matka. Toto bylo jednoznačně způsobeno jejím pobytem v kojeneckém ústavu. Se svými, tehdy již třemi sourozenci, vycházela velice dobře. Zrovna tak i chlapci jí přijali za svou.

Dívka po ukončení základní školní docházky úspěšně odmaturovala na střední škole a poté se vdala.

Dívenka nebyla žádné problémové dítě a v pěstounské péči vyrůstala až do doby, než vystudovala střední školu, tj. do svých devatenácti let. O tom, že je vychovávána v pěstounské péči samozřejmě věděla. Pěstouni ji tuto skutečnost netajili. Její biologickou matku se snažili během pěstounské péče najít a kontaktovat, ale neúspěšně. Až po několika letech se dívce ozvala na Facebooku. K jinému kontaktu však mezi nimi nedošlo.

S ohledem na dívčiny pocity a dále z praktického hlediska např. u lékaře a později i ve školce, nechali pěstouni dívence změnit příjmení. Dalším důvodem byla

i skutečnost, aby všechny jejich děti měly stejné příjmení. O změně příjmení rozhodoval okresní soud, neboť matka dívky byla v té době nezletilá. Vydání občanského průkazu a vydání cestovního pasu bylo v tomto případě v kompetenci opatrovníků, tj. pěstounů dívky.

Po zplnoletnění biologické matky dívky dostali pěstouni nabídku od odboru sociální péče OkÚ, zda mají zájem přijmout dívku do adopce. Dívka měla sice v té době již jejich příjmení, ale pěstouni z finančních důvodů tuto nabídku nepřijali. Dávky pěstounské péče, které dostávali od státu, totiž používali pro dívčiny potřeby. Po dosažení plnoletosti biologické matky byla matka rovněž povinna zasílat státu příspěvek na PP pro dívku, který se odvíjel od výše jejího příjmu. Tato skutečnost přišla náhradním rodičům vůči biologické matce velice nespravedlivá, neboť matka za svou situaci nemohla, protože byla zneužita. Naproti tomu biologický otec nechtěl uznat své otcovství a dát souhlas k testu. Podařilo se ho usvědčit až poté, co spáchal jiný delikt, při kterém se našel jeho vzorek krve. Biologický otec nastoupil do výkonu trestu.

Nyní je dívka vdaná a má svoji rodinu. Se svými náhradními rodiči má velmi hezký vztah a je s nimi v neustálém kontaktu.

Spolupráce s odborem sociálních věcí OkÚ a později s odborem sociálních věcí Městského úřadu probíhala oboustranně dobře. Pracovníci chodili cca jedenkrát ročně na kontrolu, kterou spojili s vždy s nějakou radou a konzultací ohledně výchovy dětí. Ze strany pěstounů bylo opět podáváno každoročně hlášení o prospívání, chování, úspěších, znalostech, dovednostech a zároveň i o tom, co je třeba zrovna tížít nebo co se jim nedaří zvládnout. Takováto spolupráce trvala až do dívčiny patnácti let. Na základě transformace státní správy, vznikl v roce 2013 při Městském úřadu, jakožto pověřeném obecním úřadě, orgánu sociálně – právní ochrany dítěte. Pro pěstouny to znamenalo, že nastala nová pravidla. Nejprve musel být sepsán plán výchovy dítěte na období jednoho roku, kde bylo nutno stanovit, jakými činnostmi se dítě bude zabývat. Výchovný plán byl pracovníky OSPOD kontrolován dvakrát do roka. Následně byl tento plán také vyhodnocován, a to jak jeho zpracování, tak i jeho plnění. Dále byly zrušeny týdenní dovolené a víkendové akce s ostatními pěstouny a nahradila je povinnost absolvovat během roku celkem tři povinná školení. Tato změna byla z hlediska pěstounů vnímána tak, že se vznikem OSPOD začalo příliš mnoho byrokracie. Vzhledem k tomu, že na úřadě došlo i k určitým personálním změnám, projevilo se to i v jednání s pracovníky OSPOD. Jednání začala být neosobní, pracovníci neměli téměř žádné zkušenosti

a nedokázali poradit. Jedině školení byla pro ně přínosná a zajímavá. Výhodou bylo, že druh (téma) školení a termín si mohli určit dle vlastního výběru. Z jejich pohledu však byly pro ně užitečnější a přínosnější dřívější týdenní dovolené a víkendové akce s ostatním pěstouny.

4.4 Metody sociální práce

V návaznosti na výše uvedené je důležité zmínit i práci sociálních pracovníků, zejména metody sociální práce, které jsou nejčastěji využívány při práci s pěstounskými rodinami. Metody sociální práce jsou stanoveny v Metodickém pokynu MPSV - Informace ze dne 15. 5. 2013 k dohodám o výkonu PP dle zákona č. 359/1999 Sb. Dle Loutné se uskuteční mnoho významných fází důležitých pro dítě, rodinu i sociální práci, které doprovázejí pěstounské rodiny už od uzavření dohody o výkonu PP. Mezi ně patří:

- „Nábor (získávání a motivování) nových pěstounů;
- poradenství a podpora na jejich cestě k náhradnímu rodičovství;
- kvalitní příprava a odborné posouzení, které vede m. k zajištění kompetencí (silných stránek a potřeb) dané rodiny směřující k dobrému vyhodnocení její životní situace s ujasněním, o jaké dítě může rodina bezpečně pečovat a v jaké oblasti bude potřebovat výraznější podporu.“ (Loutná, 2018)

Přímé metody sociální práce

1. *Uzavření dohody o výkonu pěstounské péče* – vyžaduje znalost uzavírání dohod včetně práv a povinností, které z nich vyplývají. Zahrnuje rovněž i seznámení s poskytovanými službami.
2. *Sběr anamnestických dat, identifikování a vyhodnocení potřeb dítěte a pěstounské rodiny*
3. *Stanovení cílů vzájemné spolupráce, správné definování ohnisek problémů a jejich možná řešení, identifikování zdrojů rodiny, vypracování plánu průběhu pobytu dítěte v pěstounské péči, který směřuje zejména k zajištění naplňování potřeb a práv dětí v NRP.*
4. *Poradenství, které zahrnuje např. aktivní naslouchání dle § 4 vyhlášky č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 359/1999 Sb.*

5. *Motivační rozhovor je základ úspěšného jednání s rodinou vedoucí ke změně a také prevence syndromu vytvoření sociálního pracovníka.*
6. *Podpora kompetencí jedince i rodiny.*
7. *Krizová intervence.*
8. *Doprovázející pracovník má však rodinu nejen podporovat, ale také zajišťovat dohled, sledovat výkon pěstounské péče a naplňování práv a povinností pěstounské rodiny.*
9. *Spolupráce při navržení účelného nasíťování služeb pro návaznou podporu rodin (casemanagerem péče a ochrany dítěte je sociální pracovník OSPOD dítěte), zajištění, případně zprostředkování další pomoci nebo služeb či asistence při jednání s těmito subjekty. (Loutná, 2018)*

Nepřímé metody sociální práce

- *Dokumentace práce – evidence práce s rodinou*
- *Vypracování podkladových zpráv pro další instituce*
- *Plánování a organizace aktivit, které jsou nezbytné pro sociální práci, jako je příprava na jednání s rodinou atp. (Loutná, 2018)*

Na základě příběhů vybrané rodiny, uvedených v předchozích kapitolách, se autorka práce zcela ztotožňuje se skutečností, že výše uvedené metody sociální práce byly aplikovány i při kontaktu vybrané rodiny, a to nejprve s odborem sociálních věcí Okresního úřadu a následně i s orgánem sociálně - právní ochrany dětí příslušného pověřeného obecního úřadu. Vybraná rodina se v rámci vzdělávání zúčastňovala týdenních dovolených a víkendových pobytů s ostatními pěstouny, rovněž při pravidelných kontrolách, nejprve odboru sociálních věcí OkÚ a posléze OSPOD, probíhaly konzultace a poradenství ohledně výchovy svěřených dětí. Ze strany pěstounů bylo každoročně podáváno hlášení o prospívání dětí. Po vydání zákona č. 359/1999 Sb., včetně souvisejících předpisů, byly změněny některé podmínky v oblasti pěstounské péče. Vybraná rodina poté zpracovávala každoročně plán výchovy, jehož plnění bylo dvakrát ročně kontrolováno pracovníky OSPOD. Zároveň se tato rodina zúčastňovala třikrát do roka povinných školení, v rámci kterých jim byly odbornými pracovníky poskytnuty rady a pomoci dle jejich aktuálních potřeb.

4.5 Shrnutí kazuistiky

Pro tuto rodinu byla výchova dětí v pěstounské péči velkým přínosem. Obohatila jejich život o nové zkušenosti a přinesla jim mnoho radosti a rovněž i mnohdy nemalé starosti. Nicméně nikdy nelitovali, že výchovu dětí podstoupili. Mezi vlastními dětmi a dětmi vychovávanými v pěstounské péči nedělali žádné rozdíly. To dokazuje i skutečnost, že vlastním dětem a zároveň i chlapci a dívce spořili peníze, aby měli snadnější vstup do života. I dnes se již dospělé děti, nemusí bát přijít za svými náhradními rodiči, protože ví, že když budou potřebovat od nich pomoc, budou jim s ochotou nápomocni. Důkazem toho je i to, že se s dětmi stále navštěvují a mají mezi sebou hezký vztah. Své zkušenosti s výchovou dětí v pěstounské péči rádi poskytují dalším pěstounům.

Výše uvedené příběhy demonstrují skutečnost, že ačkoliv byly obě děti vychovávány v pěstounské péči stejnými pěstouny a za stejných výchovných podmínek, jejich chování a způsob života po ukončení pěstounské péče je zcela rozdílný. Pěstounská rodina je totiž schopna ovlivnit chování dítěte pouze do určitého věku, kdy je dítě schopno přijímat způsoby chování a mnohé osobnostní rysy po pěstounech. V době dospívání se však začínou projevovat ve větší míře geny dítěte, což způsobuje změny v jejich jednání, které nasvědčuje vrozeným potřebám a dispozicím. Toho je i důkazem výchova chlapce s romským původem. Chlapec byl již v dětství velmi temperamentní a v období dospívání začal mít problémy se zákonem, které u něho převládají v podstatě dodnes. Jeho problém spočíval i v tom, že chlapec byl nesoustředěný a hyperaktivní, což se projevilo i na dosaženém vzdělání. Výchova dívky, českého původu, probíhala zcela bezproblémově. Dívka byla již v dětství šikovná a vnímavá a dosáhla středního vzdělání. I když měla v raném dětství problémy s citovou vazbou na jednoho člověka, což bylo způsobeno jejím pobytem v kojeneckém ústavu, zdá se, že citová vazba mezi ní a pěstouny byla nakonec vytvořena. Dívka má dnes svoji vlastní rodinu a neustále udržuje kontakt s pěstouny.

Závěr

Pěstounská péče je jedna z forem náhradní rodinné péče. Ve společnosti má velmi důležitou úlohu už od historie. Její význam spočívá v tom, že dítě má možnost vyrůstat v rodině, kde je mu poskytována řádná péče, individuální přístup a hlavně láska a porozumění. Pěstouni nahrazují dítěti biologickou rodinu a z tohoto důvodu je pěstounská péče upřednostňována před výchovou v ústavních zařízeních.

Agenda pěstounské péče je v současné době zabezpečována výkonem státní správy prostřednictvím obcí s rozšířenou působností, a to odborem sociálně-právní ochrany dětí. V této souvislosti je jedním z hlavních úkolů odboru sociálně-právní ochrany vyhledávání a evidování vhodných žadatelů o pěstounskou péči pro děti, které by měly být do pěstounské péče svěřeny. Další významnou funkcí orgánu sociálně – právní ochrany dítěte je odborná a poradenská činnost, kterou poskytuje jak žadatelům o pěstounskou péči, tak i samotným pěstounským rodinám. Vedle státní správy poskytuje další služby a poradenství řada neziskových organizací.

V bakalářské práci je ilustrován skutečný příběh nejmenované rodiny, která vychovávala v pěstounské péči chlapce a dívku. Obě děti byly umístěny do rodiny již od raného věku až do svých 19-ti let. Děti měly sice stejnou výchovu, ale projevil se v nich jejich geny. Chlapec byl velmi temperamentní, vystudoval střední odborné učiliště a měl potíže se zákonem. Dívka byla bezproblémová, vystudovala střední školu a nyní má vlastní rodinu. S pěstouny je stále v kontaktu. I přes všechny problémy s chlapcem tato rodina nikdy nelitovala, že děti do pěstounské péče přijala. Naopak byla pro tyto pěstouny výchova dětí velkým přínosem. Dle vyjádření spolupracující rodiny byl jejich život obohacen o nové zkušenosti, které dále předávají ostatním pěstounům.

Výchova dětí v pěstounské péči není vždy jednoduchá. Mnohdy přináší pro pěstouny velké oběti. Odměnou jim ale je spokojené dítě, které si dokáže vážit jejich lásky a zároveň ocenit jejich obětavost. Naproti tomu dítě v pěstounské péči může získat od pěstounů řadu zkušeností ohledně fungující rodiny, pracovní návyky, povědomí o rodinném zázemí, zažít pocit, že není nikomu na obtíž, že ho má někdo rád, atp., což má velký význam pro jeho vstup do života při zakládání své vlastní rodiny.

Cílem práce bylo popsat fungování pěstounské péče v České republice. Tato práce přináší základní charakteristiku pěstounské péče a její průběh. Stanovený cíl bakalářské práce byl naplněn.

Seznam použité literatury

ARCHER, Caroline a Zdeněk MATĚJČEK. *Dítě v náhradní rodině*. Přeložil Petra VLČKOVÁ. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-578-4.

BUBLEOVÁ, Věduna. *Základní informace o pěstounské péči a péči poručníka*. 3., přeprac. vyd. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2014. ISBN 978-80-87455-19-7.

Dobry pěstoun: náhradní rodinná péče v ČR. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, 2018. ISBN 978-80-907053-2-6.

KOLUCHOVÁ, Jarmila, MATĚJČEK, Zdeněk, ed. *Osvojení a pěstounská péče*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-637-3.

MATĚJČEK, Zdeněk. *Náhradní rodinná péče: průvodce pro odborníky, osvojitele a pěstouny*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-304-8.

MATĚJČEK, Zdeněk a Zdeněk DYTRYCH. *Nevlastní rodiče a nevlastní děti*. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-897-0.

MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1993. Studijní texty (Sociologické nakladatelství), sv. 3. ISBN 80-901424-7-8.

MATOUŠEK, Oldřich. *Ústavní péče*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1995. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-85850-08-7.

PAZLAROVÁ, Hana, ed. *Pěstounská péče: manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1020-7.

PURVIS, Karyn B., David R. CROSS a Wendy Lyons SUNSHINE. *Dítě v nové rodině*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4535-0.

Vyhláška č. 473/2012 Sb., vyhláška o provedení některých ustanovení Zákona o sociálně právní ochraně dětí ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 359/1999 Sb., zákon o sociálně – právní ochraně dětí ve znění pozdějších předpisů

Elektronické zdroje

Ana doprovázení [online]. [citované 2019-03-25]. Dostupné na internetu: <<https://www.ana.cz/druhy-pestounske-pece/>>.

Dávky pěstounská péče [online]. [citované 2019-04-30]. Dostupné na internetu: <<https://portal.mpsv.cz/soc/dpp>>.

Historie porodnice u sv. Apolináře [online]. [citované 2019-02-05]. Dostupné na internetu: <<http://www.apolinar.cz/cs/historie>>.

Home [online]. [citované 2019-03-25]. Dostupné na internetu: <<http://www.teenchallenge.cz/>>.

Kazuistika – Wikipedie [online]. [citované 2019-04-29]. Dostupné na internetu: <<https://cs.wikipedia.org/wiki/Kazuistika>>.

Město Benešov, Orgán sociálně – právní ochrany dítěte, Pěstounská péče [online]. [citované 2019-03-16]. Dostupné na internetu: <https://www.benesovcity.cz/dp/id_ktg=1591&archiv=0&p1=40693>.

Město Benešov, Náhradní rodinná péče [online]. [citované 2019-03-25]. Dostupné na internetu: <https://www.benesovcity.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=219&id=2071&p1=40695>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí/Elektronické formuláře pro dávky státní sociální podpory [online]. [citované 2019-04-30]. Dostupné na internetu: <<https://formulare.mpsv.cz/okdavky/cs/welcome/forms.jsp?NID=EFOKdavky.ZadostPP>>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí/Formuláře/ [online]. [citované 2019-04-30]. Dostupné na internetu: <<https://www.mpsv.cz/cs/14502>>.

Náhradní rodina [online]. [citované 2019-03-25]. Dostupné na internetu: <<https://www.nahradnirodina.cz/pestounska-pece>>.

Rozum a cit [online]. [citované 2019-03-25]. Dostupné na internetu: <<https://www.amalthea.cz/index.htm>>.

Terapeutická komunita betel [online]. [citované 2019-03-25]. Dostupné na internetu: <http://komunitabetel.cz/?utm_source=seznam&utm_medium=cpc&utm_campaign=Betel&utm_content=komunita%20betel>.

Wikipedie Irena Sendlerová [online]. [citované 2019-02-05]. Dostupné na internetu: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Irena_Sendlerov%C3%A1>.

Wikipedie Nicholas Winton [online]. [citované 2019-02-05]. Dostupné na internetu: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Nicholas_Winton>.

Zemská porodnice u Apolináře [online]. [citované 2019-02-05]. Dostupné na internetu: <<http://www.praguecityline.cz/prazske-pamatky/zemska-porodnice-u-apolinare>>.

Přílohy

Příloha č. 1: Dotazník k žádosti o zařazení do evidence žadatelů vhodných stát se osvojiteli / pěstouny / pěstouny na přechodnou dobu

Příloha č. 2: Žádost o zařazení do evidence žadatelů vhodných stát se osvojiteli / pěstouny / pěstouny na přechodnou dobu

Příloha č. 3: Dotazník

Dotazník k žádosti o zařazení do evidence žadatelů
vhodných stát se osvojiteli / pěstouny / pěstouny na přechodnou dobu

ČÁST A- ÚDAJE O ŽADATELI/ŽADATELCE

I. OSOBNÍ ÚDAJE ŽADATELE/KY

Jméno a příjmení:	Rodné příjmení:
Datum narození:	
Státní příslušnost:	Národnost:
	Náboženské vyznání:
Jazyk/y používané v domácnosti:	
Kontaktní údaje (pokud se liší od údajů uvedených v žádosti):	
Adresa:	Pobyt na adrese od:
Telefon:	E-mail:

II. VZDĚLÁNÍ (uvedte název školy, vyučení, odborné zkoušky)

- základní
 vyučen – obor: .....
 středoškolské: .....
 vyšší odborné: .....
 vysokoškolské: .....
 Jiné odborné zkoušky: .....

III. ZAMĚSTNÁNÍ (uvedte název zaměstnavatele a Vaše postavení v zaměstnání max. 5 let zpět, pracovní dobu, vzdálenost od místa bydliště)

.....
 .....
 .....
 .....

IV. ZÁJMY

.....
 .....
 .....
 .....

V. ZKUŠENOSTI S PÉČÍ O DĚTI

Věnoval/a jste se péči o děti

- v rámci výkonu zaměstnání?

ano

ne

Kde a jak:

.....
.....
.....
.....

- v rámci dobrovolné činnosti?

ano

ne

Kde a jak:

.....
.....
.....
.....

- jinde?

ano

ne

Kde a jak:

.....
.....
.....
.....

VI. ZDRAVOTNÍ STAV

Léčíte se s nějakým onemocněním?

ano

ne

Jakým:

.....
.....

Máte nějaké zdravotní obtíže a omezení (alergie, astma...)?

ano

ne

Jaké:

.....
.....

Užíváte trvale léky?:

ano

ne

Jaké:

.....

Docházíte k odbornému lékaři

ano; jaké odbornosti .....

ne

ZDRAVOTNÍ STAV

Vyskytlo se ve Vaší rodině (rodiče, sourozenci, děti) nějaké dědičné nebo závažné onemocnění?

ano   ne

Jaké: .....

Jaká závažnější onemocnění jste prodělal/a Vy?:

.....

Utrpěl/a jste nějaký závažný úraz?:

ano   ne

Kdy a jaký: .....

Zůstaly Vám nějaké následky?:

ano   ne

Jaké: .....

Byl/a jste někdy hospitalizován/a pro duševní onemocnění?

ano   ne

S jakým onemocněním: .....

.....

Byl/a jste vyšetřen/a nebo ambulantně léčen/a u neurologa, psychiatra či psychologa?

ano   ne

S jakým onemocněním: .....

.....

Pobíráte plný nebo částečný invalidní důchod?:

ČID   ID   ne

Dg.: .....

Léčil/a jste se s nějakou závislostí (drogovou, alkoholovou, hráčskou, jinou): ano   ne

Kdy a s čím: .....

.....

Cítíte se z Vašeho pohledu zdrav/a?

ano

ne – proč: .....

VII. RODIČE

Matka:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Zemřela v roce:

Příčina úmrtí: .....

Otec:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Zemřel v roce:

Příčina úmrtí:.....

Sourozenci:

ano

Kolik:

Kolikátý/á jste v pořadí:

ne

Věk, pohlaví:

VIII. PARTNERSKÝ VZTAH

Manžel/ka, partner/ka

Jméno a příjmení:

Rodné příjmení:

Datum narození:

Datum uzavření sňatku:

Délka známosti před sňatkem:

Délka společného soužití před sňatkem:

Pořadí manželství:

Jste rozvedený/á:

Kolikrát:

V roce:

Kdo podával návrh na rozvod?

vy

bývalý/á manžel/ka

Důvod: .....

Děti z předchozích manželství:

ano

Kolik:

ne

Jste s dětmi v kontaktu?

ano

Jak často:

ne

ČÁST B – ÚDAJE O DĚTECH (vyplní žadatelé společně)

DĚTI i dospělí žijící mimo rodinu

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Bydliště:

dítě ze současného vztahu   dítě partnera   dítě partnerky

osvojené v roce ..... v jiné formě náhradní rodinné péče od roku .....

V případě, že s vámi dítě již nežije, kdy odešlo? .....

Kam? .....

Zdravotní stav:

dobrý   jiný (postižení, odborné lékařské kontroly, atd.)

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Bydliště:

dítě ze současného vztahu   dítě partnera   dítě partnerky

osvojené v roce ..... v jiné formě náhradní rodinné péče od roku .....

V případě, že s vámi dítě již nežije, kdy odešlo? .....

Kam? .....

Zdravotní stav:

dobrý   jiný (postižení, odborné lékařské kontroly, atd.)

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Bydliště:

dítě ze současného vztahu   dítě partnera   dítě partnerky

osvojené v roce ..... v jiné formě náhradní rodinné péče od roku .....

V případě, že s vámi dítě již nežije, kdy odešlo? .....

Kam? .....

Zdravotní stav:

dobrý   jiný (postižení, odborné lékařské kontroly, atd.)

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Bydliště:

dítě ze současného vztahu   dítě partnera   dítě partnerky

osvojené v roce ..... v jiné formě náhradní rodinné péče od roku .....

V případě, že s vámi dítě již nežije, kdy odešlo? .....

Kam? .....

Zdravotní stav:

dobrý   jiný (postižení, odborné lékařské kontroly, atd.)

Ministerstvo práce a sociálních věcí, duben 2013

ČÁST C – ÚDAJE O DOMÁCNOSTI (vyplní žadatelé společně)

I. BYTOVÉ POMĚRY

Žijete v: rodinném domě v bytě

o velikosti (uvedte rozlohu i počet místnosti): .....

Dům/byt, ve kterém žijete? je ve Vašem osobním vlastnictví
 užíváte na základě nájemní smlouvy
 užíváte na základě podnájemní smlouvy
 užíváte na základě jiného oprávnění, jakého?
.....

Máte zahradu? ano ne

Máte nějaké domácí zvíře? ano Jaké? .....
 ne

Bude mít přijaté dítě/děti vlastní pokoj? ano ne

Žije s Vaší rodinou (kromě dětí uvedených v další části) někdo ve společné domácnosti (kdo, proč, jak dlouho, jak se účastní Vašeho společného života...)?
.....
.....
.....

II. LOKALITA

Jak byste charakterizovali lokalitu, ve které žijete? (samota, vesnice, historické centrum města, klidná vilová čtvrť apod.)
.....
.....
.....

Občanská vybavenost:

Dostupnost mateřské školy:
.....
.....

Dostupnost základní školy:
.....
.....

Dostupnost dětského lékaře:
.....
.....

III. FINANČNÍ SITUACE

Příjmy pravidelné:

- ano ve výši:
 ne

Příjmy nepravidelné, občasné:

- ano ve výši (obvykle za rok):
 ne

Dávky státní sociální podpory (rodičovský příspěvek, přídavek na dítě aj.):

- ano ve výši:

Jaké: .....

- ne

Dávky pěstounské péče - odměna pěstouna

- ano odměna pěstouna ve výši:
 ne

Dávky sociální péče (dávky pro osoby se zdravotním postižením, dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na péči):

- ano ve výši:

Jaké: .....

- ne

Soudně určená vyživovací povinnost:

Příjem:

- ano ve výši:
 ne

Výdaj:

- ano ve výši:
 ne

Jiná platební povinnost: (úvěry, půjčky, exekuce atd.):

- ano ve výši:

Jaká: .....

- ne

Tiskopis prosím vyplíte čitelně

podací razítko

Žádost o zařazení do evidence žadatelů vhodných stát se osvojiteli / pěstouny / pěstouny na přechodnou dobu

I. Žadatelka:

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :
Rodné příjmení ²⁾ :	Titul před jménem: za jménem:
Rodné číslo ³⁾ :	Datum narození:
Místo trvalého pobytu: Obec: ..... Ulice:	Část obce: ..... Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....
Cizinec - adresa pobytu: Obec: ..... Ulice:	Část obce: ..... Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....
Rodinný stav:	Telefon: E-mail:

II. Žadatel:

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :
Rodné příjmení ²⁾ :	Titul před jménem: za jménem:
Rodné číslo ³⁾ :	Datum narození:
Místo trvalého pobytu: Obec: ..... Ulice:	Část obce: ..... Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....
Cizinec - adresa pobytu: Obec: ..... Ulice:	Část obce: ..... Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....
Rodinný stav:	Telefon: E-mail:

Žádám o zařazení do evidence žadatelů vhodných stát se **osvojiteli / pěstouny / pěstouny na přechodnou dobu**¹⁾, v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 359/1998 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

V případě osvojení, pokud krajský úřad nezprostředkuje osvojení do 3 let ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o zařazení do evidence žadatelů, **souhlasím – nesouhlasím**²⁾ s tím, aby tato žádost byla postoupena Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí za účelem zařazení do evidence pro zprostředkování osvojení dětí z ciziny.

Žádám výlučně o osvojení z ciziny. Ano – Ne³⁾

¹⁾ Uveďte všechna jména osoby.

²⁾ Kolonku Rodné příjmení vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.

³⁾ Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce Rodné číslo v ČR datum narození ve tvaru den, měsíc, rok.

⁴⁾ Pokud je místo čísla popisného přiděleno číslo evidenční, uveďte před číslem písmeno E.

⁵⁾ Nehodnot se škrtněte.

Souhlasím s tím, že orgány sociálně právní ochrany dětí, podílející se na zařazení do evidence žadatelů a na zprostředkování náhradní rodinné péče, jsou oprávněny zajišťovat další potřebné údaje zejména o tom, zda způsobem svého života budu zajišťovat pro dítě vhodné rodinné prostředí, a dále jsou oprávněny kdykoliv zjišťovat, zda nedošlo ke změně rozhodných skutečností uvedených ve spisové dokumentaci.

Dávám souhlas s uchováním a zpracováním osobních údajů a fotokopíí osobních dokladů všemi orgány sociálně-právní ochrany, které se budou podílet na zařazení do evidence žadatelů a na zprostředkování náhradní rodinné péče (v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů, v platném znění a zákona č. 326/1999 Sb., o občanských průkazech, v platném znění).

Souhlasím s účastí na odborné přípravě k přijetí dítěte do rodiny.

Formulář jsem převezal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V _____ dne _____ . 20

_____

podpis žadatelky

V _____ dne _____ . 20

_____

podpis žadatele

K žádosti prosím doložte:

- občan ČR - doklad o státním občanství
- cizinec - doklad o povolení k trvalému pobytu na území ČR nebo o nepřetržitém přechodném pobytu na území ČR po dobu nejméně 365 dnů podle zvláštního právního předpisu upravujícího pobyt cizinců na území ČR
- občan ČR - opis z evidence Rejstříku trestů - vyžádá obecní úřad s rozšířenou působností
- cizinec - doklad obdobný opisu z evidence Rejstříku trestů vydaný ve státech, ve kterých se žadatel zdržoval nepřetržitě déle než 3 měsíce v době od dovršení patnáctého roku věku do podání žádosti - doloží žadatel
- zpráva o zdravotním stavu praktického lékaře předložena žadatelem
- dotazník obsahující další osobní údaje žadatele, údaje o ekonomických a sociálních poměrech, údaje o osobách žijících v domácnosti žadatele, představy o dítěti

Formuláře žádosti naleznete na internetové adrese <http://www.mpsv.cz>.

Seznam otázek kladených cílené rodině

1. Při jaké příležitosti nebo z jakého důvodu jste se rozhodla vzít si dítě do pěstounské péče (/PP)?
2. Jak dlouho trvalo vyřízení Vaší žádosti, tj. od podání na OSPOD do rozhodnutí soudu?
3. Zda jste uplatňovala nějaké podmínky pro přijetí dítěte do PP – dítě pouze bez postižení, omezení tělesné, psychické poruchy, atp.
4. Jaké byly podmínky stanovené OSPOD pro přijetí dítěte do PP (požadavky na rodinné zázemí atp.)?
5. Jak často probíhala kontrola OSPOD?
6. Jaké bylo stáří dítěte při přivzetí do PP?
7. Zda jste byla v kontaktu s biologickými rodiči dítěte?
8. Zda dítě bylo v kontaktu s biologickými rodiči?
9. Zda dítěti bylo známo, že nejste jeho biologičtí rodiče?
10. Kolik let jste měla dítě v PP?
11. Zda se vyskytly nějaké závažné výchovné problémy s dítětem během PP?
12. Jaký máte vztah s dítětem po ukončení PP, zda se navštěvujete?
13. Zda jste byla nucena žádat biologické rodiče o souhlas k nějakým úkonům?
14. O jakých úkonech rozhodoval přímo soud?
15. Zda bylo nějaké úskalí v komunikaci mezi Vámi a OSPOD ohledně probíhající PP a případně jaké?
16. Co Vás nejvíce svazovalo při vyřizování různých záležitostí od samotné žádosti až do ukončení PP v návaznosti na platnou legislativu?
17. Jaké jsou dle Vás mezery v zákoně z praktického hlediska pěstouna.
18. Zda jste někdy využila nějakou pomoc pro pěstouny – klientské centra, poradny, atp.?
19. Co Vám PP přinesla v konečném důsledku?